

זוהר לעם

לד לד

חלק א'

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן העניינים

	לך לך - חלק א'
3	שמעו אליי אבירי לב
3	על מה עומד העולם [על מה קאים עלמא]
7	ויאמר ה' אל אברם
9	ויצאו איתם מאור כשדים
10	לך לך לתקן את עצמך [לך לך לאתקנא גרמך]
14	ואַעֲשֶׂה לגוי גדול
14	ויִמְנַע מרשעים אורם
15	ואַעֲשֶׂה לגוי גדול
16	וילך אברם כאשר דיבר אליו ה'
16	וייקח אברם את שריי
18	ויעבור אברם בארץ
23	שלוש מדרגות גרין [תלת דרגין גרין]
25	וייָרַד אברם מצריימה
27	ויהי כבוא אברם מצריימה
31	הקב"ה משתעשע בנשמות הצדיקים [הקב"ה משתעשע בנשמתהון דצדיקייא]
32	ויִנָּצַע ה' את פרעה
33	נפשי איוויתיהּ בלילה
34	נפש רוח נשמה
35	וילך למסעיו
36	ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוש
37	וה' אמר אל אברם, אחרי היפרד לוש

לך לך - חלק א'

שמעו אליי אבירי לב

מתהפך להיות רחמים. וזהו ביאור הכתוב, שמעו אליי אבירי לב. כי להיותם אבירי לב, ואינם מעלים מ"ן ע"י הסתכלות בתורה וע"י תשובה, ע"כ הם רחוקים מצדקה, כי ע"כ הם נמצאים בדינים דצדק, בלי אות ה', המוחין דאמא.

ומשום שמתרחקים מהתורה, ואינם מעלים מ"ן לזיווג עליון, ע"כ הם רחוקים מצדקה, ונמצאים בדינים דצדק. ואין להם אהבה אל הקב"ה, והם רחוקים מלהפוך הצדק לצדקה, את הדין לרחמים, כי אינם מעלים מ"ן לזיווג. וכיוון שהם רחוקים מצדקה הם רחוקים משלום. ומתוך שאינם מעלים מ"ן להפוך הצדק לצדקה, אין להם שלום, שאינם גורמים זיווג עליון, המכונה שלום. וע"כ השלום אינו מאיר עליהם.

א) אברהם רצה לקרב עצמו להקב"ה, ונתקרב. כמ"ש, אָהַבְתָּ צֶדֶק, וְתִשְׁנֵא רִשְׁעִי. משום שאהב צדק ושנא רשע, ע"כ נתקרב לצדקה. כלומר, משום שאהב צדק, העלה מ"ן לזיווג עליון, והצדק נעשה לצדקה בעדו. וע"כ כתוב, אברהם אוהבי, משום שכתוב בו, אָהַבְתָּ צֶדֶק, הוא אהבת הקב"ה, שאהב אותו אברהם יותר מכל בני דורו, שהם היו אבירי לב, ורחוקים מצדקה.

א) למה זכה אברהם, שיאמר לו הקב"ה, לך לך, יותר מכל בני דורו? ואמר, שמעו אליי אבירי לב הרחוקים מצדקה. שמעו אליי אבירי לב, פירושו, כמה קשים הם הלבבות של הרשעים, שרואים השבילים והאורחות של התורה, פנימיות וחיזונויות של התורה, שבילים פנימיות, ואורחות חיזונויות, ואינם מסתכלים בהם. ולבכם קשה, שאינם חוזרים בתשובה אל ריבונם. וע"כ נקראים אבירי לב. הרחוקים מצדקה, פירושו, שמתרחקים מהתורה, וע"כ הם רחוקים מצדקה.

ב) מתרחקים מהקב"ה, ומשום זה נקראים אבירי לב. וכתוב הרחוקים מצדקה, משום שאינם רוצים להתקרב אל הקב"ה. וכיוון שהם רחוקים מצדקה הם רחוקים משלום, שכתוב, אין שלום אמר ה' לרשעים. משום שהם רחוקים מצדקה.

המלכות מבחינת הדין שבה נקראת צדק, בלא אות ה'. ובזיווג הגדול דצדיק וצדק, שאז הנוקבא עולה ומלבישה לאמא, היא נקראת צדקה. כלומר, שמתהפכת לרחמים. כי קיבלה אות ה' של אמא, להיותה מלבישה עליה. וע"י מ"ן שהצדיקים מעלים להנוקבא בעת שנקראת צדק, גורמים זיווג עליון, וצדק מתהפך ונעשה צדקה. כלומר, שהדין

על מה עומד העולם [על מה קאים עלמא]

בסדר יציאת המוחין, מתחילה יוצאים ב' הקווים ימין ושמאל, שהם ב' נקודות חולם ושורוק, המכונים מים ואש. והם במחלוקת זה עם זה, שפירושו, שכל אחד נכנס בגבול חברו ורוצה להכניעו תחת בחינתו. כמו ב' דברים לחים, המתערבים זה עם זה. עד שמתגלה קומת חסדים, היוצאת על מסך דת"ת, קו הג', המכריע ביניהם, שכל אחד

ד) כמה יש להם לבני אדם להסתכל בעבודת הקב"ה. שהרי כל בני אדם אינם יודעים ואינם מסתכלים על מה העולם עומד. ועל מה עומדים הם עצמם. ואלו ב' דברים מתבארים במאמר שלפנינו.

כי כאשר ברא הקב"ה את העולם, עשה את השמים מאש ומים ונתערבו יחד, ולא היו נקפאים. ואח"כ נקפאו ועמדו ברוח עליון. כי

החכמה מאירה אלא מחוזה ולמטה, כי מחוזה ולמעלה של כל פרצוף שולטת המנועולא, ואין הארת החכמה יכולה להתגלות שם. וזו התחלקות הלילה לב' חצאים, כי נקודת חצות הלילה היא נקודת החוזה.

וחצות לילה הראשונה הוא מחוזה ומעלה של הנוקבא, ומשום ששם שולטת המנועולא, ע"כ היא דינים. וחצות לילה השנייה הוא מחוזה ולמטה של הנוקבא, ששם שולטת מלכות הממותקת בבינה, מפתחא. וע"כ מתגלה שם הארת החכמה שבנוקבא, שזה, ותקם בעוד לילה גם מבחינה זו נקראת הנוקבא גן עדן. כי מחוזה ולמטה, שאין שם בחינת עצמה, מלכות דמה"ד, ע"כ כולה נמתקת ונעשית כמו אמא, הנקראת עדן, בחזרתה של בינה לחכמה. וע"כ נקראת גן עדן.

בשעה שמתעוררת חצות לילה, הנוקבא, שמתעוררת לקבל המתקת הבינה, שתאיר מחוזה ולמטה שבה, שזה גן עדן, והקב"ה נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, כלומר שהצדיקים מעלים מ"ן וממשיכים שם הארת קו אמצעי, שהוא הקב"ה המאיר בגן עדן. כל האילנות שבגן עדן מזמרים ומשבחים לפניו, כמ"ש, אז ירננו עצי יער. עצי היער הם אילני סרק, שאינם עושים פירות. ומטרם ביאת הקב"ה, נבחנו ספירות הנוקבא כמו עצי היער, שאין בהם פירות. ואחר שהארת הקב"ה נכנסת שם ע"י הצדיקים, אז ירננו עצי היער מלפני הויה, כי בא. והם עושים פירות.

ו) וכרוז יוצא וקורא בכוח ואומר, לכם גיבורים הקדושים, למי שבכם, שהכניס רוח באוזניו לשמוע, ועיניו פקוחות לראות, וליבו פתוח לדעת. ומכות כרוז הנה מתעוררים הצדיקים לקום משנתם, ולעסוק בתורה, וממשיכים את קו האמצעי.

אוזניים, בינה, והאור שלהם נקרא שמיעה. עיניים, חכמה, והאור שלהם נקרא ראייה. ובלילה העיניים סתומות, כי מפני הדינים אינן יכולות להאיר. ובחצות לילה, כשמגיע הארת השמאל מאמא, שהיא הארת החכמה

יאיר לפי דרכו, ולא יתערבו עוד זה בזה. וזהו מכונה שב' הקווים, שהיו לחים ונתערבו זה בזה, נקפאו עתה ע"י קו האמצעי שהוא ת"ת. ולא יתערבו עוד זה בזה.

ושנאמר, כאשר ברא הקב"ה, בינה, את העולם, נוקבא, עשה שמים, ז"א, מאש, מקו שמאל, וממים, קו ימין. שהיו מתערבים יחד ואינם נקפאים, שהיו במחלוקת זה עם זה, וכל אחד מתערב בגבול חברו להכניעו תחתיו, כטבע הנוזלים המתערבים זה בזה. ואחר שיצא קו האמצעי, נקפאו ועמדו ב' הקווים ע"י קו אמצעי, ת"ת, רוח. שנעשה כמו דברים מוצקים, שהאחד לא יכנס תוך הגבול של חברו.

ומשם, מהשמים, מז"א, שתל העולם, הנוקבא, שיעמוד על אַדְנִים, ג' קווי הנוקבא, העומדים באותו הרוח, הקו האמצעי שבהם. ובשעה שהרוח מסתלק, כולם מרופפים ומזדעזעים, והעולם רותת. כי כמו שהקווים דו"א נקפאו ועמדו ברוח עליון, כן הקווים דנוקבא, הנמשכים מז"א, עומדים רק באותו הרוח. כי זולת קו אמצעי, אין קיום כלל להארת ב' הקווים.

והכל עומד על התורה, כי כשישראל עוסקים בתורה, שמעלים מ"ן לזו"ן וממשיכים את קו האמצעי שהוא התורה, מתקיים העולם, ואלו העמודים והאֲדָנִים: ג' קווים דו"א הנקראים עמודים, וג' קווים דנוקבא הנקראים אַדְנִים, נמצאים במקומם בקיום שלם. ואז נאמר על הנוקבא, מה יְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ. כי משכן הוא הנוקבא. והעולם עומד על רוח, על קו האמצעי. ומכאן ולהלן מבאר, איך גם בני אדם עומדים ומתקיימים רק על קו אמצעי.

ה) בשעה שמתעוררת חצות לילה, והקב"ה נכנס בגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, כל האילנות שבגן עדן מזמרים ומשבחים לפניו, כמ"ש, אז ירננו כל עצי יער מלפני ה', כי בא. הלילה, נוקבא מבחינת שליטתה עצמה, שעיקרה הארת קו השמאל, מהארת החכמה הנמשכת מנקודת השורוק שבאמא. ואין

הבינה נקרא נשמה. ואחר שהרוח, ז"א, עלה לאוזניים, בינה, והכריע בין ב' הקווים שבה, נעשה הרוח לבחינת קול הנשמע. שפירושו, שמקודם הכרעת הרוח לא היו נשמעים בבינה, המכונה אוזניים, שום אורות, והרוח, פעל בהם השמיעה, כי על ידו נשלמו ומאירים לחוץ.

בשעה שז"א עלה לבינה, והרים שם המתיקות של אורות הבינה, הנקראים נשמה, שגילה שם ג' קווים חב"ד. אחר שהרוח גילה ג' הקווים ונעשה קול, הוא יוצא משם ונעשה שורש לכל הקולות, כי יוצא ומתפשט למטה. כוחותיו מתפשטים ומתפזרים לד' רוחות העולם, לז"א ונוקבא שמתחת הבינה. כי דרום צפון מזרח הם ז"א. ומערב הוא הנוקבא.

ז) אחד עולה לצד ימין דז"א, דרום, הנמשך מנקודת החולם דבינה. אחד יורד לצד שמאל דז"א, צפון, הנמשך מנקודת השורוק שבבינה. אחד נכנס בין שניים, קו האמצעי דז"א, מזרח, הנמשך מנקודת החיריק שבבינה, מז"א, שיכריע בב' הקווים שבבינה. ואלו ג' הצדדים, דרום צפון ומזרח, חג"ת שבז"א. ומה שבהארת הימין אומר, אחד עולה, שהארתו עולה ממטה למעלה, ובהארת השמאל אומר, אחד יורד, שהארתו יורדת ממעלה למטה, משום שמדובר בסדר יציאתם, מטרם שיוצא קו האמצעי.

שמתחילה יוצא קו הימין בו"ק בלי ראש, מ"י. ואח"כ קו שמאל, אל"ה, החוזרים למ"י, ונשלם השם אלקים בסתימה. ואז נמצא, שהימין מאיר ממטה למעלה, כטבע הארת ו"ק. והשמאל מאיר ממעלה למטה, כבחינת ג"ר, אלא שהם סתומים מטעם חיסרון של חסדים. אבל אחר יציאת קו האמצעי, ושלושתם נכללים זה בזה, אז מתהפך סדר הארתם: אחד שעלה, יורד, ואחד שירד, עולה, שהימין מאיר ממעלה למטה והשמאל רק ממטה למעלה. ומה שאינו מחשיב את חב"ד דז"א, הוא משום שחב"ד דז"א אינם חב"ד ממש, רק חג"ת שנעשו לחב"ד.

השניים מתעטרים ומאירים, שנעשו

מנקודת השורוק שבאמא, אע"פ שכבר יש שם כוח הראייה, מ"מ עדיין אי אפשר לפקוח את העיניים, כי עוד חסר אור החסדים, ואין החכמה מאירה בלי חסדים. ואז הצדיקים מתעוררים לקום, ולעסוק בתורה, ולהעלות מ"ן לזו"ן. ואז עולה ז"א למ"ן לב' הקווים הנמשכים שם מב' הנקודות חולם שורוק שבבינה. וקומת חסדים נמשכת על מסך דז"א, המכריע בין ב' הקווים, והם נכללים זה בזה. והחכמה שבשמאל מתלבשת בחסדים שבימין, ויכולה להאיר. ואז נפקחות העיניים.

כי מי שבכס, שהכניס רוח באוזניו לשמוע, אשר הצדיקים בעסק התורה מעלים מ"ן ומכניסים הרוח, קו אמצעי, ז"א, אל האוזניים, שהם ב' קווים שבבינה, והחכמה שבשמאל מתלבשת על ידו בחסדים שבימין, אז העיניים, החכמה, נפקחו לראות. כי אחר שנתלבשו בחסדים הן יכולות להאיר.

קו האמצעי נקרא דעת. ואז נעשו ג' הקווים הללו לחב"ד בבינה. ומשם נמשכים לחב"ד דזו"ן. ומשם לחב"ד דנשמות הצדיקים. שכל אלו המוחין יצאו ע"י עסק תורתם. ודעת הזה, שהוא קו המכריע בחו"ב של ראש, מתהפך ומאיר מלמעלה למטה אל הגוף. ודעת שבראש מתפשט למטה וממלא את הלב וכל הגוף.

וזה הכרוז שמגיע בחצות לילה, בעת התחלת הארת קו השמאל מנקודת השורוק, אל הצדיקים שיעלו מ"ן להמשכת קו אמצעי. וכרוז יוצא וקורא בכוח, להיותו בסתימת הדינים של נקודת השורוק, ע"כ נבחן שיוצא בכוח גדול, וקורא אל הצדיקים לתקנו. ולפנינו ביאור סדר המשכת ג' הקווים, מבינה לז"א, ומז"א לנוקבא, ומנוקבא לנשמות הצדיקים.

בשעה שרוח השורשי לכל הרוחות, מרים מתיקות הנשמה, ומשם יוצא קול השורשי לכל הקולות, הכוחות מתפזרים לארבע רוחות העולם. ז"א העולה ומכריע בין ב' הקווים שבבינה, נקרא רוח דכל הרוחות, להיותו קו אמצעי השורשי, שממנו נמשכים קווים אמצעים לכל המדרגות. נשמה, בינה, כי אור

דמפתחא, אע"פ שהוא נמשך מחוזה ולמטה, מ"מ כיוון שאין לו שם יסוד דמנעולא להיכלל בו, אינו ראוי לזיווג. וע"כ אינו נחשב לספירה, ואין לה מחוזה ולמטה, אלא רק ע"ס.

לכן שישה דו"א כלולים מחוזה ולמטה רק בע"ס, שהם ב' פעמים חג"ת נ"ה, ולא ב"ב ספירות, משום כי עשרה עומדים באחד. משום שאלו ע"ס עומדות רק ביסוד אחד דמפתחא, ואינו יכול להיכלל במנעולא, וע"כ אינו ראוי לזיווג, והוא דומה כמו שאינו, וע"כ חסר כאן ב' יסודות, ויש רק ב' פעמים חג"ת נ"ה בלבד, שהם ע"ס. אמנם כל הארת החכמה מתגלה רק באלו ע"ס שמחוזה ולמטה. אלא שהזיווג נעשה מחוזה ולמעלה, וקומת הזיווג נמשך בע"ס שמחוזה ולמטה. ומשם מקבלות נשמות הצדיקים.

ח אוי לאלו המנמנמים, שהשיגה בחו"י עיניהם, שאינם קמים משנתם לעסוק בתורה, ולהמשיך קו האמצעי, הרי הארת השמאל סותם מאור עיניהם והם מנמנמים. ואין להם עיניים, מוחין, אלא שהשיגה בחו"י עיניהם. אינם יודעים ואינם מסתכלים איך יקומו בדין, שיפקדו לתת חשבון, כאשר הגוף יטמא, והנשמה תשוטט על פני אוויר צהריים, ועולה ויורדת והשערים אינם נפתחים אליה. ומתגלגלות כאבנים בתוך כף הקלע. מי ידרוש בשבילם כאשר לא יקומו בעידון הזה, במקומות התענוג של הצדיקים יפקד ויעדר מקומם. יהיו נמסרים בידי המלאך דומה. ירדו לגיהנום ולא יעלו. עליהם כתוב פְּלָה עַן וְיָלֵךְ, כן יורד שאול לא יעלה.

ט בשעה ההיא, בחצות, נתעוררה שלהבת מצד צפון, ומכה בארבע רוחות העולם. כי אז מתפשטת הארת השמאל בעולם, דין, ויורדת ומגיעה בין כנפי התרנגול, גבריאל. ואותה השלהבת נתעורר בו והוא קורא. וזה הכרוז שיוצא וקורא בכוח, ואין מי שיתעורר לקול הקריאה, זולת אותם צדיקי אמת, הקמים אז ועוסקים בתורה, וממשיכים קו האמצעי. ואז הקב"ה וכל אלו הצדיקים שבתוך הגן עדן,

שלושה, חג"ת, ע"י קו האמצעי שהכריע ביניהם. ע"כ שלושה נכנסים באחד, כי קו האמצעי, ת"ת, מקבל ומתפשט בעצמו בלבדו לג' קווים אחרים, נה"י. כי כל השיעור שהתחתון גורם בהארת העליון, זוכה בו התחתון, להיותו הגורם לזה. ולפיכך, כיוון שז"א עלה והכריע בבניה ונעשה שם לקו אמצעי, וזה ז"א בעצמו לג' הקווים שיצאו מכוחו בבניה, ונתפשט בעצמו לג' קווים חג"ת. וכן ת"ת דו"א, שהוא קו האמצעי, המכריע בין ב' הקווים, חו"ג דו"א, וזה בעצמו בכל ג' הקווים, ונתפשט הת"ת לג' הקווים נה"י. לפי שהשניים, חו"ג דו"א נעשו ג' קווים ע"י ת"ת, ע"כ כל השלושה נכנסו בהאחד, שהוא ת"ת, ונתפשט בעצמו לג' קווים אחרים, שהם נה"י. ויצאו בז"א שישה ספירות חג"ת נה"י.

האחד, המכריע, ת"ת דו"א, הוציא גוונים. שהאציל ספירות הנוקבא, הנקראות גוונים. שישה מהם, חג"ת נה"י, לצד אחד, לימין. ושישה מהם, חג"ת נה"י, לצד האחר, לשמאל. ונמצא שהשישה, חג"ת נה"י, נכנסו ב"ב (12) ספירות. שישה ספירות של ז"א נתפשטו ונעשו בנוקבא י"ב ספירות, שישה לימין שבה ושישה לשמאל שבה. וכל אלו י"ב ספירות הן מהחוזה שלה ולמעלה. והן מוכפלות כי הנוקבא מחוזה שלה ולמעלה כלולה מב' יסודות הנמשכות מב' נקודות, הנקראות מפתחא ומנעולא. וע"כ יוצאים בה שם ב' קומות של חג"ת נה"י. אחת ממפתחא בהארת חכמה. ושנייה של חג"ת נה"י ממנעולא, ללא הארת חכמה, אלא חסדים מכוסים. ולפיכך שישה דו"א נעשו אצלה תריסר, ב' קומות של חג"ת נה"י.

י"ב ספירות שמחוזה ולמעלה מתפשטים מחוזה של הנוקבא ולמטה, ונעשות כ"ב (22) ספירות. כי שש דו"א אינן נעשות כאן י"ב, אלא כלולות בעשרה, מטעם כי עשרה עומדים באחד. כי מחוזה ולמטה של הנוקבא אין לה זיווג, מחמת חוסר יסוד דמנעולא, פני אדם. ולפיכך נבחן שרק ב' פעמים חג"ת נ"ה נמשכות למטה, ולא היסודות. כי היסוד

מקשיבים לקולם, כמ"ש, היושבת בגנים
 חברים מקשיבים לקולך השמיעיני.
 ונתבאר, איך כל קיומם של בני אדם
 הוא על קו האמצעי, הנמשך ע"י עסק התורה.
 ולולא קו אמצעי, אין להם קיום כלל. אלא
 שנמסרים ביד דומה ויורדים לגיהנום ואינם.

ויאמר ה' אל אברם

ונעשו מהם אלכסון. כי ד' הספירות חו"ב
 תו"מ נעשו עתה משולש, כזה Δ . ובוה תבין
 מהו י"ב גבולי אלכסון. כי ד' הרוחות, שהם
 ד' הספירות חו"ב תו"מ, נכללים זה מזה,
 ויש בכל אחד מהם חו"ב תו"מ. ולפי"ז צריך
 להיות בהם ט"ז (16) גבולים. כי גבולים
 פירושו כמו רוחות. אמנם מתוך שהמלכות
 והבינה נכללו כאחד, אין בכל אחד מהם אלא
 רק ג' רוחות, והם י"ב רוחות, י"ב גבולים,
 משום שב' הרוחות צפון מערב נתחברו ונעשו
 לאלכסון, באופן שהרוח מערב אין לו בחינת
 עצמו אלא רק אלכסון. ע"כ נקראים י"ב
 גבולי אלכסון.

בעת שז"א מסתובב בי"ב גבולים, בג'
 מקומות הנמשכים מכות עליית המלכות
 לבינה, ג' הנקודות חולם שורוק חיריק, כדי
 לקבל הארת החכמה, נמצאים אז ד' רוחות
 העולם שבו, נכללים רק מי"ב גבולים, שכל
 אחד מהד' יוצא רק בצורת משולש, שרק ב'
 רוחות הם שלמים, מזרח ודרום. אבל ב'
 הרוחות, צפון מערב, נתמזגו ונעשה מהם
 אלכסון, שהמערב, מדה"ד, נבלע בצפון,
 מדה"ר. ולולא נמתקה המלכות בבינה, לא
 היו זו"ן התחתונים ראויים למוחין דהארת
 חכמה.

ואומר, בארבע רוחות העולם פרושה
 רגלו, מלכות דו"א. כלומר, אע"פ שהוא
 מסתובב בי"ב גבולים, שאין המלכות פרושה
 בשום רוח מד' רוחות העולם דו"א, אלא
 שנכללת באלכסון, הגה כל זה בעת שז"א
 מסתובב, שמקבל חכמה בשביל הנוקבא. אבל
 מבחינתו עצמו אינו כך, כי בארבע רוחות
 העולם פרושה רגלו, שהמלכות פרושה בו
 בכל רוח ורוח, ויש לו ט"ז גבולים מבחינת
 עצמו. והטעם הוא, כי כל תיקון דיי"ב גבולי
 אלכסון, נעשה רק לצורך קבלת המוחין

(י) הכתוב, ויאמר ה' אל אברם לך לך
 מארצך, רומז על סדר אצילות הנשמה מז"א
 ונוקבא עד בואה בעוה"ז להתלבש בגוף.
 לפיכך מבאר מקודם, איך ז"א ונוקבא
 מקבלים המוחין, ומאצילים הנשמה, ואומר,
 בתוקפו של רצון המלך, בינה, נשתל אילן
 אחד, ז"א, רב ועצום. רב, במוחין דהארת
 חכמה. ועצום, במוחין דחסדים. שבתוך
 נטיעות העליונות, ספירות הבינה, נטוע
 אילן, ז"א, ומסתובב בי"ב (12) גבולים,
 ובארבע רוחות העולם פרושה רגלו.

שמכוח עליית המלכות לבינה נפרסה
 פרסא תחת כו"ח של כל המדרגות,
 ונתמעטה הבינה לו"ק, שהם מ"י דאלקים,
 שפירושו אורות נ"ר בכלים דכו"ח. וג'
 אותיות אל"ה דאלקים, בינה וז"א ונוקבא
 דכלים, ירדו ממנה לז"א. ובעת גדלות, אשר
 הבינה מורידה הפרסא למקומה, ומחזירה
 אותיות אל"ה שלה אליה, עולה עימהם גם
 ז"א למקום הבינה, ונעשה כמו ספירה
 מספירות הבינה, ומקבל שם משום זה
 האורות של הבינה.

וע"כ כתוב, בתוקפו של רצון המלך, שע"י
 עליית רצון המלך, המלכות, אל הבינה,
 נפלו אותיות אל"ה לז"א ונעשו בהשתוות
 עימו. ע"כ בעת הגדלות, כשהיא מעלה אליה
 אל"ה בחזרה, עולה גם ז"א עימהם, להיותו
 דבוק בהם. ונמצא עי"ז שבתוך נטיעות
 העליונות, ספירות הבינה, נטוע אילן, ז"א,
 שנעשה לספירה אחת מספירות הבינה,
 ומקבל האורות שלה כמו ספירותיה.

ומכוח עליית המלכות והתמתקותה בבינה,
 יצאה צורת האלכסון. כי ד' רוחות העולם,
 חו"ב תו"מ, והן מרובע כזה \square , וכשעלתה
 המלכות, מערב, אל הבינה, צפון, ב' הרוחות
 מערב וצפון נעדרו ממקומם ונתחברו יחד

של ז"א הוא בבחינת ו"ק דחכמה, וע"כ לא יוכלו גם הפרסאות להשפיע בחינת ג"ר דחכמה, אלא שמשפיעים רק ו"ק דחכמה. כל אלו המוחין דחכמה מקבל ז"א רק כדי להשפיע לנוקבא ולא לצורך עצמו. ולאחר כך נעשו כולם ברצון אחד עימו. אחר שמשפיע אלו המוחין של ו"ק דחכמה אל הנוקבא, נעשו כל ת"ק (500) פרסאות הללו, ה' הספירות שקיבל מהבינה, ברצון אחד עימו, שנעשו אצלו אח"כ חסדים מכוסים כמוהו, כי אין ז"א מקבל לעצמו אלא חסדים מכוסים מחכמה.

יב) קם ז"א מלמעלה, מבינה, אחר שקיבל מוחין מבינה, ויורד במסעיו לתוך הים, הנוקבא, כלומר שמשפיע אותם לנוקבא. ממנו מתמלא הים, הוא המקור לכל האורות הנובעים בים, תחתיו מתחלקים כל מימי בראשית, השיקוי של הגן, המלכות, תלוי בז"א.

מימי בראשית, המוחין שז"א מקבל מהבינה שחזרה לחכמה, הנקראת ב' ראשית, ז"א משפיע אותם לנוקבא, והם מתחלקים תחתיו בנוקבא לכו"ח ובינה ותו"מ, כמו שמתחלקים תחילה בבינה אל מ"י אל"ה בעת הקטנות. ואח"כ משפיע לה הגדלות, וזהו שהשיקוי של הגן, המלכות, תלוי בז"א.

יג) כל הנשמות שבעולם יוצאים מז"א ונכנסים בגן, בנוקבא, לרדת משם לעוה"ז, להתלבש בגוף. כאשר הנשמה יוצאת משם לעוה"ז, היא מתברכת בשבע ברכות, שתוכל להיות אב אל הגוף בעלייה עליונה. וכמ"ש, ויאמר ה' אל אברם, שהיא נשמה העליונה, הנקראת אברם, אותיות אברם, להיותה אב לגוף בעלייה לצורה העליונה, בחסדים הנמשכים מהעלייה לאו"א. כלומר, שנוהג בה ב' מיני הארות, אב, מוחין דחכמה, ורם, מוחין דחסדים, הנמשכים לז"א מעלייה עליונה לאו"א, מטעם היותה תולדה של ז"א, שבו נוהג ב' מיני הארות הללו.

יד) כשהנשמה באה לרדת לעוה"ז, משיע אותה הקב"ה שתשמור מצוות התורה

דחכמה. וז"א אינו מקבל לעצמו אלא רק מוחין דחסדים. וע"כ אינו מקבל אותו התיקון. ומבאר בזה את השם אברם, שהוא אותיות אברם, אשר אב נמשך מ"ב גבולים, ורם נמשך מט"ז גבולים.

יא) חמש מאות פרסאות מסעיו. כל הרצונות של אלו פרסאות, כלומר דרכי השפעתם, תלויים בז"א. כאשר זה מתעורר, כולם מתעוררים עימו. אין מי שישנה רצונו. ולאחר כך נעשו כולם ברצון אחד עימו. פרסאות, מוחין דהארת החכמה. ומכונים כן, משום שהם יוצאים בכוח עליות וירידות הפרסא שמתחת הכו"ח של הבינה. שבעלות הפרסא מתחת הכו"ח דבינה, יורדות אותיות אל"ה לז"א, ובעת גדלות, היא מורידה הפרסא למקומה ומחזירה אליה האותיות אל"ה עם ז"א הדבוק בהן.

ונמצא, שלולא עליית הפרסא מתחת כו"ח דבינה, לא היה שום מציאות שז"א יוכל לעלות לבינה. וכיוון שעלה לבינה, נעשה ז"א לעצם הבינה, כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. ומקבל שם ה' ספירות כח"ב תו"מ דבינה, שנעשתה לחכמה. ואלו ה' ספירות דבינה, כלולה כל אחת מאתה. כי הספירות דבינה הן מאות. וע"כ הן מכונות ה' מאות פרסאות. פרסאות נקראות על שם מקור יציאתן, כי יוצאים בז"א מכוח עליית וירידת הפרסא. ה' מאות הן להיותן מבינה.

כשז"א נוסע ועולה לבינה, הוא מקבל שם ה' הספירות כח"ב תו"מ דבינה, שחזרה לחכמה, המכונים ה' מאות פרסאות. כל הרצונות של אלו הפרסאות, כלומר דרכי השפעה שלהם תלויים בז"א, אע"פ שהם מבינה, כאשר זה מתעורר, כולם מתעוררים עימו, משום שאין הספירות דבינה יכולים להאיר מטרם שז"א עלה אליהם, ומכריע בין ב' הקווים דבינה. ונמצא שכאשר ז"א מתעורר להכריע בין הקווים דבינה, אז כל ה' הספירות דבינה מאירים עימו, ואחרת לא.

וע"כ אין מי מאלו הפרסאות שיכולים לשנות רצונו. כלומר, כיוון שדרך השפעתו

ושתעשה רצונו. ומוסר לה מאה מפתחות של ברכות לכל יום ויום, כדי להשלים מדרגות העליונות, שהם בחשבון לך לך, כי לך לך בגי' מאה.

כי כולם נמסרו לנשמה, כדי שתתקן עימהם את הגן, הנוקבא, ולעובדה ולשומרה. מארצך, זהו גן העדן. הקב"ה, ז"א, משפיע לנשמה המוחין דבינה, שספירותיה מאות. יום הוא ספירה. ומוסר לה מאה מפתחות של ברכות לכל יום ויום, שכל יום, כל ספירה שמשפיע לה, כוללת מאה מפתחות, כלומר האפשרות להמשיך מאה ברכות, להיותם מבינה. כדי שהנשמה, תקבל ותשתלם במדרגות עליונות דבינה. כי כל זמן שאינה ממשיכה בכל יום מאה ברכות, אין בהם אותה השלמות כמו שהן בבינה.

ומה שמאה מפתחות הברכות מרומזים במילות לך לך, הוא, כי מארצך הוא מגן עדן, שהנוקבא הנקראת, גן, עולה ומלבישה לבינה החוזרת לחכמה, הנקראת, עדן, ונמצאת הנוקבא או בבחינת הבינה שספירותיה מאות, וזה מאה מפתחות. וכיוון שהנשמה הולכת ובאה לעוה"ז מגן העדן, מארצך, ע"כ יש לה כוח להמשיך מאה ברכות בכל יום, כמו

הספירות שבגן עדן. **טו** וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר ארצך. וממולדתך, מהגוף, שהוא ז"א, עה"ח, הכולל י"ב שבטים העליונים, שהם תריסר תחומים. מכאן, שהנשמה, תולדה של ז"א ויוצאת ממנו.

ומבית אביך, השכינה הנקראת בית. אביך, הקב"ה, ז"א, כמ"ש, גוזל אביו ואימו ואומר אין פֶּשַׁע. ואין אביו אלא הקב"ה. ואין אימו אלא כנסת ישראל, הנוקבא.

אל הארץ אשר ארצך, זהו עוה"ז. שהנשמה נשלחה שמה. שכתוב, ויאמר ה' אל אברם. אברם, הנשמה. יש לה ב' מיני מוחין, כמו ז"א:

א. י"ב תחומים, אב.

ב. בד' צדדי העולם פרושה רגלו, רם.

ע"כ נקראת הנשמה אב רם. ויאמר ה', שמשביע אותה הקב"ה שתשמור מצוות התורה ושתעשה רצונו. לך לך מארצך, רומז על מסירת מאה מפתחות של ברכות, כמו שיש בספירות של גן עדן, הנקראת ארצך. וממולדתך, רומז על אצילותה מז"א. ומבית אביך, רומז על בריאתה מהנוקבא. אל הארץ אשר ארצך, רומז על ביאת הנשמה בגוף בעוה"ז.

ויצאו איתם מאור כשדים

כל מי שבא להיטהר, עוזרים לו. לכן כיוון שכתוב, ללכת ארצה כנען, מיד כתוב, ויאמר ה' אל אברם לך לך. ומטרם שנתעורר מעצמו מתחילה ללכת לארץ כנען, לא כתוב לך לך, הרי שהבא ומתעורר מעצמו מלמטה, מסייעים לו מלמעלה. אבל בלי התעוררות מלמטה, אין התעוררות מלמעלה.

יט שום דבר מלמעלה אינו מתעורר, מטרם שנתעורר תחילה מלמטה, על מה שעליו ישרה הדבר שלמעלה. והוא עניין אור שחור שבנר, הנוקבא, אינה נאחזת באור הלבן שבנר, ז"א, מטרם שהיא מתעוררת תחילה. כיוון שהיא מתעוררת תחילה, מיד שורה עליה אור הלבן. כי התחתון מחויב

טז וימת הרן על פני תרח אביו. על פני, משמע, בחיי אביו. כשהשליכו את אברם לאש, נהרג הרן. ומשום זה יצאו מאור כשדים. וע"כ כתוב, על פני תרח אביו, כלומר, שגרם לו יציאתו משם.

יז ויצאו איתם מאור כשדים. ויצאו איתו צריך לכתוב, עם תרח. אלא תרח ולוט עם אברהם ושרה יצאו, כי הם שרצו לצאת בעיקר מתוך הרשעים. ואחר שראה תרח, שאברהם בנו ניצל מתוך האש, חזר לעשות רצונו של אברהם. ומשום זה, ויצאו איתם תרח ולוט.

יח בשעה שיצאו, כתוב בהם, ללכת ארצה כנען, כי רצונם היה ללכת שם. מכאן,

של מעלה. וכן, כיוון שעורר האדם התעוררות מלמטה תחילה, אז התעוררה עליו התעוררות של מעלה. ע"כ, כיוון שכתוב, ויצאו איתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען, שעשו התעוררות מלמטה. מיד, ויאמר ה' אל אברם, שסייעו אותו מלמעלה. כי צריכים לדבר גם מלמטה, שהאור יוכל להיאתו בו, ודבר גם הזה תלוי לגמרי בתחתון.

להתעורר תחילה.

כ וע"כ כתוב, אלקים אל דמי לך. כדי שלעולם לא יפסוק אור הלבן מהעולם. כי אלקים הנוקבא, אור שחור, ואם לא תתירש ולא תשקוט מלהתעורר מלמטה, יאחו בו תמיד אור הלבן למעלה, וז"א. וכן, המזכירים את ה' אל דומי לכם, כדי לעורר מלמטה מה שישרה עליו ההתעוררות

לך לך לתקן את עצמך [לך לך לאתקנא גרמך]

ועושה שלום בין ב' הקווים ימין ושמאל. והחכמה שבשמאל מתלבשת ונכללת בחסדים שבימין, שאז מאירים המוחין בכל השלמות, והדינים מתבטלים. וע"י זה ניצל אברהם מכבשן האש, ויצא מאור כשדים, וזכה להתגלות ה'. כמ"ש, ויאמר ה' אל אברם לך לך.

המסך דחיריק, שעליו יוצא קו האמצעי, נמשך ממדה"ד שבמלכות, שלא נמתק ברחמי הבינה, המכונה מנעולא. מטעם, כי הימין והשמאל הם במחלוקת, להיותם ב' כתובים המכחישים זה את זה. שבהיות קו השמאל נמשך מהארת השורוק, הנמשך מבינה שחורה לראש א"א, ע"כ כוחו רב ורוצה לבטל הארת הימין, הנמשך מנקודת החולם, מהבינה בעת שהייתה לחוץ מראש א"א. ובהיות קו הימין השורש אל קו השמאל, ע"כ רוצה לבטל את תוקפו של קו השמאל ולהכניעו, כיחס השורש אל הענף שלו. ולפיכך אין קו השמאל נכנע להיכלל בקו הימין, אלא ע"י ב' עניינים שפועלים בו:

א. המסך דחיריק, הבא למעט את קו השמאל מג"ר לו"ק דחכמה,

ב. קו האמצעי, קומת החסדים, היוצאת על המסך הזה. בא לפעול הזיווג דהכאה עם אור העליון, שנעשה על מסך דחיריק הזה, המוציא קומת החסדים.

כי אז מתוך שמצד אחד, ירד קומת קו השמאל לו"ק דחכמה, ואין מעלתו גבוהה עתה מקו הימין. ומצד השני, נתרבו החסדים מב' הצדדים של קו השמאל, מקו ימין,

כא ויאמר ה' אל אברם לך לך. לך, לעצמך, לתקן את עצמך, לתקן את המדרגה שלך. לך לך, כי אין לך להימצא כאן בין הרשעים הללו.

כב סוד הדבר בפירוש המילים לך לך. כי הקב"ה נתן לאברהם רוח החכמה והיה יודע ומצרף את הרוחות של יישובי העולם. והיה מסתכל בהם ושקלם במאזניים, וידע והשיג הכוחות הממונים על רוחות הישוב.

כיוון שכתוב, ויצאו מאור כשדים, ויבואו עד חרן וישבו שם, א"כ כבר יצאו מארצם ומולדתם, ולמה אמר לו הקב"ה, לך לך מארצך וממולדתך? אכן, כשנדע פנימיות הדברים הללו, לא יקשה לנו כלום. וצריך שתדע מהו כוחו של נמרוד, על אברהם, להשליכו אל כבשן האש, שהוא אור כשדים, וכן הצלתו מכבשן האש.

והעניין הוא, כי כל הדינים והקליפות נמשכים מקו שמאל, הארת השורוק, חכמה בלי חסדים, אש שורף. והראש שלהם היה אז נמרוד, כמ"ש, הוא החל להיות גיבור בארץ, הוא היה גיבור ציד לפני ה'. ולפיכך בעת שאברהם המשיך לו את המוחין העליונים הללו, שנמשכים בג' קווים זה אחר זה, והגיע וקיבל הארת קו השמאל, שהוא הארת נקודת השורוק, תכף נפל תחת שליטת נמרוד, שהשליכו לכבשן האש, הנמשך מכוח גבורת הארת השורוק.

ואז עזר לו הקב"ה, שימשיך את הארת קו האמצעי על המסך דחיריק, המכריע

משקל, וידע הכוחות הממונים על צדדי הישוב, שהמשיך ההארות שבצד ימין וצד שמאל וידע אותם.

כג כשהגיע אל נקודה האמצעית של הישוב, נקודת המלכות מבחינת מפתחא, שקל במאזניים ולא עלה בידו, כלומר שהעלה מ"ן להמשיך שם רוח החכמה, ולא נמשך לו. הסתכל לדעת את הכוח הממונה עליה, וכוונתו לא הספיקה להשיג אותה. כלומר, אחר שהמשיך ב' הקווים ימין ושמאל, מטרם שהמשיך קו האמצעי, נאחז בו נמרוד הרשע והשליכו לכבשן האש, שהוא אור כשדים. ולפיכך עזר לו הקב"ה להמשיך את קו האמצעי, כדי להצילו מכבשן האש ולהוציאו מאור כשדים. והוצרך לד' פעולות עד לגלות קו האמצעי.

ופעולה הא', שנגלה לו צ"א בנקודת המלכות. וע"כ שקל במאזניים ולא עלה בידו, כי אחר שרביץ כוח צ"א על המלכות, לא יכלה לקבל לתוכה שום או"י. וכיוון שראה שאינה מקבלת אור, הסתכל לראות ולבדוק את כוח המפתחא השולט עליה, שבסגולתה ראויה לקבל האורות. אבל לא יכול להשיג עוד שם את כוח הזה, משום שנמשך עליה כוח צ"א, שהיא חלק הנקודה שאינה נמתקת בבינה. אמנם עוד לא מצא שם כוח הדין, כי כוח הדין אינו נגלה עוד בצ"א עצמו, אלא בסגולת המסך שנתקן שם אחר הצמצום, שמסך הוזה נקרא מנעולא. וזהו שנעשה בפעולה הב'.

כד שקל כמה פעמים וראה שמשם נשתל ונתיסד כל העולם. כלומר, מכוח ששקל הרבה פעמים ולא עלה בידו להמשיך שם אור, נגלה ע"י זה כוח הדין שבה, מבחינת המסך שנעשה במלכות אחר צ"א. ואז ראה והכיר שמהמסך הוזה נתיסד כל העולם. שנתיסד בו המלכות, שנקראת עולם. הסתכל ובירר ושקל לדעת העניין, וראה כי כוח העליון שעליה אין לו שיעור, והוא עמוק וסתום. כלומר, כי ראה בנקודת המלכות את כוח העליון הנקרא מנעולא,

המכונה אברהם, ומקו אמצעי, המכונה יעקב. ע"כ נכנע קו השמאל, המכונה יצחק, ונכלל בתוך החסדים של הימין והאמצעי. אמנם כל זמן שלא נתמעט קו השמאל מהג"ר שלו, לא יועיל שום כוח להכליל אותו בקו הימין. ולפיכך אין קו האמצעי יכול להכריע ולייחד ב' הקווים מטרם שהמסך דחיריק יוכל למעט את קו השמאל לו"ק דחכמה. ובעת שבי' הקווים מאירים בהמדרגה, נמצאת המלכות דנוקבא בהכרח בבחינת הנקודה האמצעית של הישוב, המפתחא, כלומר, שהמלכות נמתקת לגמרי בבינה וקיבלה צורת הבינה, לפי הכלל שאמא השאילה בגדיה לבתה. כי בלי זה אין המלכות ראויה לקבל שום או"י, הנמשך ממעלה למטה. וע"כ כשרוצים להמשיך בה המנעולא, שהוא עצמות המלכות שלא נמתקה בבינה, כדי שתמעט את הקו שמאל לו"ק דחכמה, צריכים לד' פעולות:

א. להמשיך צ"א, שנעשה על המלכות שלא תקבל אור.

ב. לגלות הדינים במסך שבצ"א, שעתה נשלמת במלכות מדה"ד בלי מיתוק הבינה, הנקראת מנעולא.

ג. להעלות המנעולא הזאת ממקום המלכות למקום בינה, כדי למעט משם את הקו שמאל לו"ק דחכמה.

ד. זיווג היוצא על המסך הוזה, שנשלמים בו המוחין בכל השלמות.

הקב"ה נתן לאברהם רוח החכמה. שקיבל רוח החכמה בב' הקווים ימין ושמאל, כי הארת השמאל הנמשכת מנקודת השורוק, סופו לגלות רוח החכמה. והיה יודע ומברר הצדדים של יישוב העולם, צד הימין וצד השמאל, המאירים במלכות במקום שמחזה ולמטה, שנקרא יישוב העולם, משום ששם מתגלה החכמה, שאין בני אדם נשלמים זולתה. אבל מחזה ולמעלה של המלכות אין שם מקום יישוב, כי שם לא יוכלו להאיר אורות החכמה לבני אדם. והסתכל אברהם בב' הקווים, ושקל אותם במאזניים, כלומר, שהמשיך הארת החכמה שהמשכתה מכונה

מטרם שנעשה הזיווג מאור העליון על מסך דחיריק הזה, ומוציא קומת החסדים.

כו עוד הסתכל ושקל וברר, לעמוד באופן ברור על אותו המקום, ולא היה יודע, ולא היה יכול לעמוד עליה כדי להידבק בה. כלומר, שנכפלו עליו הדינים, כי עד עתה היו רק בחינת הדינים מכוח הארת השמאל, שלא היה יכול להידבק בהארתו, להיותו אש שורף מכוח חיסרון של חסדים. ועתה, אחר שהמנועולא עלתה לבינה ומיעטה את קו השמאל לו"ק, ומטרם שנעשה הזיווג להמשכת חסדים, נמצא שמלבד ששלטו עוד עליו דינים הקודמים מהארת השמאל, נתווספו עליו עתה הדינים של ביטול הג"ר, ולא היה יודע. ונמצאו עתה הדינים כפולים.

כיוון שראה תוקף הדינים של מקום הזה, של ביטול הג"ר, וגם לא יכול לעמוד עליו להידבק בו, מחמת שגם הדינים של הארת השמאל נשארו בשליטתם, שהם אש שורף, מיד, ויבואו עד חרן וישבו שם. כלומר, השם חרן מורה חרון אף, על מה שנכפלו עליו הדינים, ומשמיענו הכתוב, כי מלבד שלא בא לארץ כנען, ארץ מוציאה פירות, הרומז על המקום שמחזה ולמטה דנוקבא, הוא בא למקום חרן, לחרון אף, כי נכפלו עליו הדינים. וישבו שם.

כז מהו הטעם שאברהם נתעכב בחרן, ולא הלך משם תכף לארץ כנען, כי הכתוב אומר, וישבו שם? אלא, אברהם היה יודע ומברר כל אלו השליטים, מנהיגי העולם בכל רוחות הישוב. שהם באים מכוח המנועולא, נקודה אמצעית מכללות כל העולם. וכן היה שוקל ומברר את אלו השולטים ברוחות הישוב, מנהיגי הכוכבים ומזלות, הבאים מכוח המפתחא, הנמשכת מהבינה, כמו עניין אמא השאילה בגדיה לבתה. והארת הג"ר דבינה מכוננת כוכבים. והארת ז"ת דבינה, ממפתחא, מנהיגים אותם.

כמה הם חזקים אלו על אלו, שהיה שוקל כוח אלו השליטים הנמשכים ממנועולא, כלפי

כי עתה נגלה לו שכוח הזה שולט בה, שהוא נבחן שאין לו שיעור, והוא עמוק וסתום שאין לפותחו. והוא מטעם, שלא יתכן השגה ותפיסה, אלא עם התלבשות האור. ובכל מקום ששולט כוח המנועולא, אי אפשר להמשיך שם אור העליון. וע"כ אין שום השגה ותפיסה שם.

אמנם עודנו אינו מספיק לבחינת מסך דחיריק לקו האמצעי. כי מסך הזה שולט רק במלכות לבד ולא בט"ר. וע"כ אין בכוחו עוד למעט את קו השמאל, שהוא מט"ר, לו"ק, וזהו כל הנרצה ממסך הזה. ע"כ מדייק, שהיא אינה דומה לספירות של בחינת הישוב, לט"ר. כי הט"ר עודם בבחינת מפתחא, והנקודה דמלכות בבחינת מנועולא. ובכדי שיפעל גם על ט"ר, שבכללם הוא קו השמאל, צריכים לפעולה ג'.

כח הסתכל ושקל וידע, כי כמו שנקודה האמצעית של הישוב, המפתחא, שעלתה לבינה, שמשום זה נשתל ממנה כל העולם לכל קצותיו, שהיא שולטת על כל ספירות ז"א וכל ספירות הנוקבא, המכונים קצוות העולם, מטעם היותה למעלה מהם. כן ידע, שהכוח השורה עתה על נקודת המנועולא, עלתה ג"כ לבינה, ומשום זה נמשכים ויוצאים ממנה כל שאר הכוחות, הממונים על כל קצוות העולם. כלומר, כיוון שעלתה לבינה, נמשכה משם שליטתה בכל ספירות ז"א וכל ספירות הנוקבא, המכונים קצוות העולם. וע"י זה נתמעט ג"כ קו השמאל של הנוקבא, ונעשה לו"ק דחכמה, שאינו נחשב לאו"י. אע"פ שהקו שמאל היא מט"ר, כי מכוח עליית המנועולא למעלה לבינה, היא שולטת וממעטת מט"ר את או"י, הג"ר.

וכל הספירות נאחזו עתה בנקודת המנועולא. או, אחר שנתמעט קו השמאל מג"ר, וירד לבחינת ו"ק, ואין מעלתו גבוהה מקו הימין, פקע כוח שליטתו, וניצל אברהם מכבשן האש, ויצא מאור כשדים. כי עתה שנפל לו"ק, הוא נכנע לקו הימין. אמנם אינו נכנע לגמרי להתכלל בחסדים שבימין,

פעולה ד', שנמשכה קומת החסדים על מסך דחיריק, יציאת קו האמצעי, המכריע על ב' הקווים ימין ושמאל, שכולל אותם יחד, שבזה נשלמו המוחין, ונגלו לו, ונמשכו לו כל הברכות האמורים בכתוב הזה.

כט לך לך מארצך, מאותו צד של הישוב שהיית דבוק בו, צד הימין בלי התכללות השמאל. ומולדתך, מאותו החכמה שהיית מסתכל ושוקל התולדה שלך, והרגע והשעה והזמן שנולדת בו, ובאותו הכוכב ובאותו המולד. שכל זה הוא הארת השמאל בלי התכללות הימין, שהארה זו באה בכוח המפתח, שממנה באים מנהיגי הכוכבים ומזלות.

ומה שהארת השמאל מכונה מולדתך, וכן, מה שכתוב, ששקל הרגע והזמן שנולד בו, הוא כי מוחין של הולדת נשמות נמשכים רק מהארת השמאל. וע"כ המשא ומתן בו, מה ששקל אברהם את הכוחות אלו כנגד אלו, נבחן כחוקר לדעת הרגע שנולד בו, לראות ולבדוק באיזה קומה נולד אז, אם מג"ר אם מו"ק, וכדומה.

ל ומבית אביך, לך לך ולא תסתכל עוד בבית אביך, שהוא חרן, שלא תסתכל אם יש לך שורש להצליח בעולם מבית אביך. שלא תשקול עוד ב' מיני השליטים אלו נגד אלו ולקוות להחזיר שליטת המפתח שנעלמה, שפעולה זו הוא קליפת חרן. וע"כ, לך לך, מחכמה זו ומהסתכלות הזו.

לא למה נאמר לו, לך לך מארצך וממולדתך, הרי כבר יצא מאור כשדים, שהיא ארצו ומולדתו? אלא, מארצך, הוא מהארת הימין בלי השמאל. וממולדתך, הוא הארת השמאל בלי הימין.

אל הארץ אשר אָרְאָךְ. אראך, מה שלא יכולת לעמוד עליו, מכוח הדינים דהארת השמאל. ולא יכולת לדעת הכוח של ארץ ההיא, המלכות, שהוא עמוק וסתום מכוח הדינים של ביטול הג"ר. ומעתה אני מבטיח אותך, שישורו ממך ב' מיני הדינים הללו. ויאירו לך המוחין בשלמות הג"ר ובמתיקות הדבקות.

כוח השליטים הבאים ממפתחא, לדעת מי מהם חזק יותר, שיוכל לבטל את חברו. כי לא יצא מאור כשדים, אלא אחר שהמנעולא עלתה לבינה, אשר אז נתגברו שליטי המנעולא על שליטי המפתחא, השולטים בקצוות העולם והמעייטו אותם לו"ק, שבכללם נתמעט גם הקו שמאל לו"ק, ופקע כוחו. ואז יצא מאור כשדים ובא לחרן.

ועתה, כשבא לחרן, חזר על חקירתו וחזר ושקל ב' מיני השליטים, מי מהם חזק יותר, שיוכל לבטל את חברו. והיה זה משום שעוד לא הרוויח כלום עם צאתו מאור כשדים. אלא עוד, שנתווספו עליו דינים מביטול הג"ר. ע"כ ניסה, אולי יוכל עכ"פ לחזור להשיב את הג"ר של הארת השמאל. וע"כ חזר ושקל אותם, אלו כנגד אלו, והיה מקווה לראות, ששליטי המפתחא יהיו יותר חזקים משליטי המנעולא, ולא יתמעטו מג"ר מחמתם.

והיה שוקל כל יישובי העולם, ט"ר, והיה עולה בידו. שעלה בידו לברר כרצונו, אשר שליטי המפתחא חזקים יותר משליטי המנעולא, ואין הג"ר שלהם מתבטלות מחמתם. אבל כשהגיע למקום הזה, לנקודת המלכות, ראה עוצמת העמוקים, תוקף הדינים דמנעולא שהתחזקה על המפתחא וביטלה הג"ר. ולא יכול לעמוד בו. שלא היה יכול להידבק בו, מכוח הדינים דהארת השמאל, שעוד לא עברו, שחזר עליו הכפלת הדינים. ולפי שעוד לא החליט בקביעת המסך דחיריק, שהוא המסך דמנעולא, אלא שהיה מנסה עוד לשקול הכוחות של ב' מיני השליטים זה על זה, ע"כ נתעכב בחרן, בחרון אף, כמ"ש, וישבו שם.

כח כיוון שראה הקב"ה את ההתעוררות שלו ואת התשוקה שלו, מיד נגלה עליו ואמר לו, לך לך. לדעת את עצמך, ולתקן את עצמך. שיפסיק לשקול את כוחות העליונים, אלא שיעלה מ"ן וימשיך זיווג עליון על המסך הזה שנגלה לו, שבזה יזכה להמשיך דעת לעצמו, ויתקן את עצמו. וכאן נעשה

וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל

וְהָיָה בְרַכָּה, בְּזִכּוֹת שְׂכָתוֹב, וּמִבֵּית אַבְיָךְ. בְּזִכּוֹת שְׂפִירֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ מִקְלִיפַת חֶרֶן, הַשּׁוֹלְטֵת בַּחֶרֶן, בֵּית אַבְיָךְ, זֹכֶה לְהַבְטָחָה, וְהִיא בְרַכָּה, שֶׁהוּא הָאֵרֶת קוֹ הָאֲמִצְעִי.

לג רַבִּי שְׁמַעוֹן חוֹלֵק וְאוֹמֵר, וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל, הָאֵרֶת צַד יְמִינִי. וְאַבְרָכָהּ, הָאֵרֶת צַד שְׂמָאל. וְאַגְדִּלָּהּ שֶׁמֶךְ, הָאֵרֶת קוֹ הָאֲמִצְעִי. וְהָיָה בְרַכָּה, מִצַּד א"י, הַנוֹקְבָא. יֵשׁ כַּאֲן כִּיסָא שֶׁל אַרְבַּע רַגְלִיִּים, ג' קוּוִים, חֲגִ"ת, שֶׁהֵם ג' רַגְלִיִּים, וְהַנוֹקְבָא, רַגְלֵי רַבִּיעִית, שֶׁהֵם אַרְבַּע רַגְלִיִּים שֶׁל כִּיסָא הָעֲלִיוֹן, בֵּינֵהּ. מִכַּאֲן וְאֵילֶךְ הַבְּרַכּוֹת הֵם לְאַחֲרִים, הַנִּיּוֹנִים מִכַּאֲן, שִׁתְּבַרְכוּ אַחֲרַיִם בְּשִׁבְלִי, שְׂכָתוֹב וְאַבְרָכָהּ מִבְּרַכְיָהּ וּמִקְלָהּ אָאוּר.

לב וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל, הוּא בְּזִכּוֹת הַכְּתוּב לְךָ לך. בְּזִכּוֹת שֶׁהֶעֱלָה מ"ן וְגֵרֵם זִיווּג עֲלִיוֹן עַל הַמֶּסֶךְ דְּחִירִיק, שֶׁהוּצִיא קוֹמַת הַחֲסָדִים, שְׁע"י זֶה נִשְׁלַמוּ הַמּוֹחִין הָעֲלִיוֹנִים. בְּשִׁבְלֵי זֶה זִיכָּה הַקְּב"ה גַּם אוֹתוֹ בְּאֵלוֹ הַמּוֹחִין הַגְּדוֹלִים, הַהַבְטָחָה, וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל.

וְאַבְרָכָהּ, הוּא בְּזִכּוֹת שְׂכָתוֹב, מֵאַרְצֶךָ. ע"י שְׂפִירֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ מִקוֹ יְמִין הַבְּלִתִּי כְּלוּל בְּשְׂמָאל, זֹכֶה לְהָאֵרֶת הַיְמִין הַנִּכְלָל עִם הָאֵרֶת הַשְּׂמָאל, שֶׁהָאֵרֶת מְרוֹמְזֵת בְּכְתוּב, וְאַבְרָכָהּ. וְאַגְדִּלָּהּ שֶׁמֶךְ, בְּזִכּוֹת שְׂכָתוֹב, וּמְמוֹלְדֶתְךָ. בְּזִכּוֹת שְׂפִירֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ מֵהָאֵרֶת הַשְּׂמָאל הַבְּלִתִּי כְּלוּל בִּימִין, זֹכֶה לְהַבְטָחָה הַמְרוֹמְזֵת בְּכְתוּב, וְאַגְדִּלָּהּ שֶׁמֶךְ, הָאֵרֶת הַשְּׂמָאל הַכְּלוּלָה בְּחֲסָדִים שְׂבִימִין.

וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם

וּזְרוּעַ רִמָּה תִּישְׁבֵר. וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם, זֶה נִמְרוּד וּבְנֵי דוֹרוֹ, שִׁיצָא אַבְרָהָם מֵהֵם, שֶׁהוּא הִיָּה אֹרֶם. וּזְרוּעַ רִמָּה תִּישְׁבֵר, זֶהוּ נִמְרוּד.

לח פִּירוּשׁ אַחֵר. וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם, זֶהוּ תֵרַח וּבְנֵי בֵיתוֹ. אֹרֶם, זֶהוּ אַבְרָהָם. כִּי הָאוּר לֹא כְתוּב אֶלָּא אֹרֶם, שֶׁהִיא עֵימָהֶם, אַבְרָהָם שֶׁהִיא עֵימָהֶם, וַיִּצָא מֵהֵם. זְרוּעַ רִמָּה תִּישְׁבֵר, זֶהוּ נִמְרוּד, שֶׁהִיא מִטְעָה אַחֲרָיו כֹּל בְּנֵי הָעוֹלָם. וּמִשׁוֹם זֶה כְּתוּב, לְךָ לְך, כְּדִי לְהַאֲיֵר לְךָ, וְלִכְלֹ אֵלוֹ שִׁיצָאוּ מִמֶּךָ, מִכַּאֲן וְאֵילֶךְ.

לט לְאַחַר שְׂאֲבָרָהֶם יִצָא, לֹא רָאוּ יוֹתֵר אֹר. שְׂכָתוֹב, בְּהִיר הוּא בְּשַׁחֲקִים, סוֹבֵב עַל אַבְרָהָם, שֶׁרָצָה הַקְּב"ה לְהַדְבִּיק אֶת אַבְרָהָם בְּאוּר הָעֲלִיוֹן, שִׁיאִיר שֵׁם.

מ וְרוּחַ עֲבָרָה וְתִטְהַרֶם, סוֹבֵב עַל תֵּרַח וּבְנֵי עִירוֹ, כִּי אַח"כ׳ חֲזָרוּ בְּתִשְׁבוּבָה, תֵּרַח וְכָל בְּנֵי עִירוֹ. שְׂכָתוֹב, וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַּחֶרֶן, הִרִי שְׂבִנֵי עִירוֹ עָשׂוּ תִשְׁבוּבָה. תֵּרַח עָשָׂה

לד מֵה זֶה שְׂכָתוֹב, לְךָ לְך מֵאַרְצֶךָ וּמְמוֹלְדֶתְךָ? כִּיוּן שְׂכוֹלֵם יִצָאוּ מֵאוּר כְּשָׁדִים לְלַכְתָּ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן, לְמָה לֹא נֹאמַר לוֹ שְׂכוֹלֵם יִלְכוּ?

לה כִּי הֵגַם שִׁתְּרַח הִיָּה עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, אֲבָל כִּיוּן שֶׁנִּתְעוֹרֵר בְּהַתְעוֹרְרוֹת יִפֶּה לְצִאתָ עִם אַבְרָהָם, וְהַקְּב"ה חֲפִץ בְּתִשְׁבוּבַת הַרְשָׁעִים, וְהוּא תִּחְזִיל לְצִאתָ. לְמָה לֹא כְתוּב, לְכוּ לְכֶם? לְמָה רַק לְאַבְרָהָם לְבַדּוֹ נֹאמַר, לְךָ לְך?

לו כְּשִׁתְּרַח יִצָא מֵאוּר כְּשָׁדִים, לֹא הִיָּה זֶה כְּדִי לְעִשׂוֹת תִּשְׁבוּבָה, אֶלָּא רַק לְהִינְצֵל יִצָא, כִּי כָל אֲנָשִׁי אֲרָצוֹ הָיוּ רוֹצִים לְהוֹרְגוֹ. כִּי אַחַר שֶׁרָאוּ שְׂאֲבָרָהֶם נִיצֵל מִכַּבְּשֵׁן הָאֵשׁ, הָיוּ אוֹמְרִים לְתֵרַח, אַתָּה הוּא שֶׁהִיִּית מִטְעָה אוֹתָנוּ בְּפִסְלִים הַלְלוּ, וְהָיוּ רוֹצִים לְהוֹרְגוֹ. וּמִשׁוֹם הַפְּחָד מִפְּנֵיהֶם, יִצָא תֵרַח. וּלְפִיכֶךָ, כִּיוּן שֶׁהִגִּיעַ לְחֶרֶן, לֹא יִצָא עוֹד מִשָּׁם, כִּי כְתוּב, וַיִּלַּךְ אַבְרָם, וַיִּלַּךְ אִיתוֹ לוֹט. וְאֵילֶךְ תֵּרַח לֹא נֹזְכֵר בְּכְתוּב.

לז אֶלָּא כְּתוּב, וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם

תשובה, כמ"ש, ואתה תבוא אל אבותיך בשלום. ואם תרח לא היה עושה תשובה, לא היה אומר הקב"ה לאברהם, שיבוא אל אבותיו בשלום.

ואַעֲשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל

השטן, שעד עתה היה משטה את הגוף והיה שולט עליו.

מה באילן שולט העורלה שלוש שנים, שהם נקראים שנות עורלה. ובכן אדם, שלוש עשרה שנה נקראים בו שנות עורלה. כיוון שאלו השנים עוברות על הגוף, והנשמה מתעוררת לעבוד עבודה הקדושה, היא פוקדת את הגוף, ומעוררת בו רצון טוב, להכניע את הנחש הזה. ואז לא יוכל הנחש לשלוט עליו, כמו שהיה מקודם לכן.

מו וייקה אברם את שריי אשתו ואת לוט בן אחיו. שריי אשתו זה הגוף, שהוא כלפי הנשמה, כערך הנקבה כלפי הזכר. לוט בן אחיו זהו הנחש, שאינו סר כל כך מהגוף גם לאחר י"ג שנה, משום שגם דבקות הגוף לא תסור כל כך ממנו. אבל התעוררותה של הנשמה מכה אותו תמיד, ומתרה בו ומוכיח אותו, ומכניעו בעל כורחו, ואינו יכול למשול.

מז ואת כל רכושם אשר רכשו. אלו הם מעשים הטובים, שאדם עושה בעוה"ז בכוח התעוררות הנשמה.

ואת הנפש אשר עשו בחרן. אותה הנפש, שהייתה בתחילה בדבקות ובהתחברות של העורלה עם הגוף, ואח"כ תיקנה אותה הנשמה. נפש המתאווה, שיש לה קירבה חזקה אל תאוות הגוף והקליפות. מ"ג שנה ולמעלה, שהנשמה מתעוררת לתקן את הגוף, שניהם, הנשמה עם הגוף, מתקנים אותה הנפש, שנשתתפה בתוקף הדינים של הנחש ובתאוותו הרעה. כמ"ש, ואת הנפש אשר עשו בחרן. עשו, לשון רבים, משום שסובב על הנשמה ועל הגוף, ששניהם מתקנים את הנפש. הנשמה, ע"י התעוררותה שמעוררת את הגוף, והגוף, ע"י מעשיו הטובים.

מח ועכ"ז מתקיפה הנשמה על אותו

מא יש שבע ברכות. ואַעֲשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל, אחת. וְאֶבְרַכְךָ, שתיים. וְאֶגְדְּלֶךָ שֶׁמֶךְ, שלוש. וְהָיָה בְרַכְּךָ, ארבע. וְאֶבְרַכְךָ מִבְּרַכְיָהּ, חמש. ומקללך אָאֹר, שש. ונברכו בך, כל משפחות האדמה, שבע. ואחר שנתברך בשבע ברכות הללו, כתוב, וילך אברם כאשר דיבר אליו ה', שהלך לרדת לעוה"ז כמו שנצטווה. כי אברהם הוא הנשמה. ואחר שהנשמה נתברכה בשבע ברכות, יורדת לעוה"ז להתלבש בגוף.

מב מיד, וילך איתו לוט. זהו הנחש שנתקלל והעולם נתקלל בסיבתו. ע"כ מכנה הכתוב לנחש בשם לוט, כי לוט, קללה בלשון ארמית. והוא שנתקלל והביא קללה לעולם. והוא מתלווה אל הנשמה בעוה"ז. שהנחש עומד לפתח לשטות הגוף, כמ"ש, לַפְתַּח חֲטָאת רֹבֵץ. וע"כ לא תפעל הנשמה העבודה שנצטווית, עד שיעברו עליה י"ג שנים בעוה"ז. כי מ"ב שנים ומעלה, הנשמה מתעוררת לעבוד העבודה שנצטווית. כמ"ש, ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן. שבעים במספר קטן הוא שבע. שבע וחמש הם י"ב שנה. ואז יוצאת הנשמה מחרן, מקליפות, ומתעוררת ללכת בעבודת השם.

מג ואחר י"ב שנה, תראה הנשמה בעוה"ז, שהיא באה מחמש שנים, שהם חמש מאות פרסאות של עה"ת, שאז ניכרת שהיא תולדה דו"א, הנקרא עה"ת, ומהלכו ת"ק (500) פרסאות. ושבעים שנה זהו אותו אילן ממש, השביעי במדרגות, הנוקבא, ספירה שביעית מו"ס חג"ת נהי"מ. ואז ניכרת הנשמה, שהיא תולדה דו"א ונוקבא.

מד אז יוצאת הנשמה מאותה הוהמה של הנחש, ונכנסת בעבודה הקדושה. וכמ"ש, בצאתו מחרן, מאותו חרון אף ומתוקפו של

הנחש, לשבור אותו בתוקף השעבוד של תשובה. כמ"ש, ויעבור אברם עד מקום שכם. נשבר לגמרי תוקפו של הנחש ע"י הנשמה.

וילך אברם כאשר דיבר אליו ה'

נותן חשבון עליהם כשהוא בגוף ורוח יחד, מטרים שנפטר מהעולם.

נד כמו שהרשעים הם קשי עורף בעוה"ז, כן אפילו בשעה שעומדים לצאת מעוה"ז, מקשים עורף. משום זה, אשרי הוא האדם, הלומד בעוה"ז דרכיו של הקב"ה, כדי ללכת בהם. והרשע, אע"פ שמסתכל באלו הצדיקים, הוא מקשה עורפו, ואינו רוצה ללמוד מהם.

נה ומשום זה יש לו לצדיק לאחוז בו. ואע"פ שהרשע מקשה עורפו, לא יעזוב אותו. ויש לו להחזיק אותו בידו ולא ירפה ממנו, כי אם ירפה ממנו, ילך ויחריב העולם.

נו כמו אלישע, שדחה לגחזי, כן באברהם, כל זמן שהיה לוט עימו, לא נתחבר עם הרשעים. כיוון שנפרד ממנו, כתוב, ולוט ישב בערי הכיכר ויאהל עד סדום, ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאוד. הרי שנתחבר עם הרשעים.

נז ושכתוב, וילך אברם כאשר דיבר אליו ה', ולא, ויצא אברם, משום שהציאה כבר עשו מקודם לכן, יפה הוא. אבל בסוף הפסוק כתוב, בצאתו מחרן. האם הדיבור נסמך גם על היציאה, אע"פ שכבר יצא? בצאתו מחרן כתוב, אבל עיקר היציאה היא היציאה מארץ מולדתו, שזה היה מקודם לכן. משא"כ היציאה מחרן, באה עתה עם הדיבור לך לך, ויתכן לומר כאן בצאתו מחרן.

מט לא כתוב ויצא אברם, כאשר דיבר אליו ה', אלא, וילך, כמ"ש, לך לך. משום שהציאה כבר עשו מקודם לכן. שכתוב, ויצאו איתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען. וע"כ, כתוב עתה, וילך.

נ וילך אברם כאשר דיבר אליו ה', כפי שהבטיח לו בכל ההבטחות. וילך איתו לוט, שנתחבר עימו, כדי ללמוד ממעשיו. ועכ"ז לא למד כל כך. אשריהם הצדיקים הלומדים דרכיו של הקב"ה, כדי ללכת בהם, וליראָה מאותו יום הדין, שעתיד האדם לתת דין וחשבון לפני הקב"ה.

נא ביום שנשלמו ימיו של האדם לצאת מהעולם, שהגוף נשבר והנפש צריכה לפרוש ממנו, ניתן רשות לאדם לראות מה שלא היה יכול לראות בעת ששלט הגוף, ומשיג דבר על בוריו.

נב ואז עומדים עליו שלושה שליחים, וחושבים ימיו וחטאיו, וכל מה שעשה בעוה"ז. והוא מודה על הכל בפיו. ואח"כ חותם על הדין וחשבון בידו. כמ"ש, ביד כל אדם יחתום.

נג ובידו כולם חתומים, כל מעשיו וחטאיו, לדון אותו בעוה"ז, על ראשונים ועל אחרונים, על חדשים ועל ישנים, אף אחד מהם אינו נשכח. כמ"ש, לדעת כל אנשי מעשהו. וכמו שכל אלו המעשים שעשה בעוה"ז היה בגוף ורוח יחד, כן הוא

וייקח אברם את שריי

וע"כ כתוב, וייקח אברם את שריי אשתו. **נט** ואת לוט בן אחיו. מה ראה אברהם, להדביק את לוט אליו? משום שצפה ברוח הקודש, שדוד עתיד לצאת ממנו. ואת הנפש אשר עשו בחרן, אלו הם גרים וגיורות, שתיקנו את הנפשות שלהם.

נח וייקח אברם את שריי אשתו, זו המשיכה בדברים טובים. כי אין רשות לאדם להוציא אשתו ללכת לארץ אחר בלי רצונה. וכן כתוב, קח את אהרון, קח את הלויים. משום זה, וייקח אברם, המשיכה בדברים, והודיע אותה, כמה רעים הם דרכי בני הדור.

שם בחברון שבע שנים, כדי שיקבל המלכות כראוי, משום שיתוקן מלכותו. כעין זה גם אברהם, לא בא בקיום שלם להקב"ה עד שנכנס לארץ.

כי מתחילה נבנית המלכות, הנוקבא דו"א, בבי' מאורות הגדולים, שקומתה שווה לגמרי כמו ז"א, ושניהם משתמשים בכתר אחד, שמקבלים שניהם הארתם ממקור אחד, מבינה, שהימין שבה, החסדים, מקבל ז"א, והשמאל שבה, הארת חכמה, בסוד השורוק, מקבלת הנוקבא. ואז נבחנים שניהם לדי' רגלי כיסא העליון, הבינה. ז"א, חג"ת, נבחן לגי' רגלי הכיסא. הנוקבא, המלכות, נבחנת לרגל רביעי של הכיסא. ומשם אין הנוקבא יכולה להשפיע מוחין לעולם, כי אין זה מקומה. וע"כ הם מכוונים מוחין דאחוריים, חברון, מטעם היותה מחוברת עם האבות, חג"ת, בקומה שווה.

ואח"כ יורדת משם, ונבנית מחזה ולמטה דו"א כמאור הקטן. ואז מקבלת ע"י ז"א ב' מיני מוחין: אחוריים ופנים. ונשלמת במוחין דגדלות השלמים, ומשפיעה לעולם. ואז נבחנת לבחינת א"י. שאין הארת החכמה מושפעת אלא רק ממנה.

והנה דוד הוא מרכבה אל המלכות, הנוקבא דו"א. ולפיכך לא יכול לקבל מלכות על כל ישראל, ולהיעשות מרכבה אל המלכות, הנקראת א"י, מטרם שמלך בחברון, ונעשה מרכבה שם אל המלכות, הנקראת חברון, שמשם מוחין הראשונים של המלכות המקבלת מבינה, שחזרה להיות חכמה. וכיוון שדוד קיבל המוחין דחברון, היה יכול לקבל אח"כ המוחין השלמים מבחינת א"י. וקיבל המלכות על כל ישראל. ולולא קיבל המוחין דחברון, לא היה יכול לקבל המוחין דא"י, כי היה חסר לו המוחין דהארת השמאל של הבינה, שאינם מקובלים אלא בחברון.

ואברהם היה מרכבה לחג"ת דו"א, שעיקרו בחסד דו"א. ונודע שו"א תמיד בחסדים מכוסים. זולת בעת שמשפיע אל הנוקבא, שאז מקבל מוחין דהארת חכמה בשביל הנוקבא, ונכלל גם הוא מהם.

אברהם היה מגייר את האנשים, ושרה הייתה מגיירת את הנשים. וע"כ מעלה עליהם הכתוב, כאילו עשו אותם.

(ס) הרבה אנשים היו אלו הגרים, איך אפשר לומר, שכולם הלכו עימו. ומשום זה כל האנשים שהלכו עימו, נקראו, עם אלקי אברהם, והיה עובר בארץ ולא היה מתיירא. כמ"ש, ויעבור אברם בארץ.

(סא) לא כתוב, והנפש אשר עשו בחרן, שמפאת הריבוי שלהם, לא היה מתיירא לעבור בארץ. אלא, ואת הנפש, כתוב. המילה, את, באה לרבות זכותן של כל אלו הנפשות שהיו הולכות עימו. וע"כ עבר אברהם בארץ בלי פחד. כי כל המזכה את האחר, אותה הזכות עומדת לו ואינה סרה ממנו. כי כתוב, ואת הנפש אשר עשו בחרן. הזכות של אלו הנפשות הייתה הולכת עם אברהם.

(סב) מה הטעם, שגילוי הראשון, שנגלה הקב"ה על אברהם, פתח בלך לך? שהרי עד כאן עוד לא דיבר הקב"ה עם אברהם? מה הטעם שפתח בלך לך? אלא שרמו לו בחשבון של לך לך, שבג"י מאה, כי יולד לו בן למאה שנים.

(סג) כל מה שעושה הקב"ה בארץ, הכל הוא בסוד החכמה. משום שאברהם עוד לא היה דבוק אז בהקב"ה כראוי, אמר לו, לך לך. וזהו רומז לאותו המקום, שהיה צריך להתקרב להקב"ה. והוא מדרגה ראשונה לבוא להקב"ה, משום זה כתוב, לך לך.

(סד) במדרגה הזו לא יכול אברהם להיאחז, מטרם שיכנס לא"י, כי שם מקבלים מדרגה הזו. כעין זה כתוב, וישאל דוד בה'. וכי מאחר ששאל מת, ודוד היה ראוי לקבל המלכות, למה לא קיבל מיד את המלכות על ישראל, אלא שנצרך למלוך מקודם שבע שנים בחברון?

(סה) כי לא היה לו לקבל המלכות, עד שיתחבר מקודם באבות, שהם בחברון, ואז יקבל המלכות בהם. וע"כ נתעכב

עם הקב"ה, ויכולה להשפיע לעולם. וזהו שמשווה ביאת אברהם לא"י למלכות דוד בחברון. כי כמו שדוד המלך, המרכבה לנוקבא, לא יכול לקבל מלכות השלמה, שהיא א"י, מטרם שקיבל הארת חכמה מבינה, בעניין רגל רביעי לכיסא עליון, שהיא מלכות חברון. כן אברהם, המרכבה לז"א, לא היה ראוי לדבקות שלם בז"א, מטרם שבא לא"י וגרם זיווג קב"ה ושכינתו, שמשם נכלל גם הוא בהארת החכמה. כמו שדוד לא היה ראוי להידבק במלכות השלמה, שהיא א"י, מסיבת חיסרון של המוחין דהארת חכמה, שאינם נמשכים לו אלא רק בחברון, כן אברהם לא היה ראוי להידבק בהקב"ה, מסיבת חיסרון של מוחין דהארת חכמה, שאינם נמשכים לו אלא רק בא"י.

ומשום שאברהם עוד לא היה דבוק אז בהקב"ה כראוי, אמר לו, לך לך. כי מטרם שהשפיע המוחין בשביל הנוקבא, לא היה לו, אלא, חסדים מכוסים מחכמה. וכיוון שהיה חסר לו הארת החכמה, לא היה אז דבוק בו בהקב"ה כראוי. כי לא גרם זיווג קב"ה ושכינתו. וע"כ אמר לו, לך לך, שרמו לו, שילך ויקרב השכינה אל הקב"ה, שהוא מדרגה הראשונה לבוא ולהיעשות מרכבה לקב"ה. כי מטרם שיגרום זיווג קב"ה ושכינתו, לא יוכל להידבק בהקב"ה. במדרגה הזו לא יכול אברהם להיאחו, מטרם שיכנס לא"י. מדרגה זו, לזכות במוחין דהארת חכמה ע"י שגורם זיווג קב"ה ושכינתו, לא יוכל להמשיך, אלא כשהוא בא"י. כי שם הנוקבא מתוקנת במוחין דפב"פ

ויעבור אברם בארץ

על המסך שלו. ואחר שנעשה זיווג על המסך הזה, ונמשכה קומת חסדים, ונכללו כל ג' הקווים זה בזה, אז המשיך אברהם אותם אל הנוקבא, שנקראת ארץ. אברהם המשיך השפע ממקום עליון, בינה, כמ"ש, אני אעביר כל טובי על פניך, אל הנוקבא, שזה, ויעבור אברם בארץ. והמשכה זו נקראת, ויעבור, משום שעוברת בג' קווים.

עד מקום שכם, ממדרגתו עצמו, קו ימין, ששם היה נכלל כל טובו של הקב"ה, המשיך אל מקום שכם, קו שמאל. ואז נכללו ב' הקווים ימין ושמאל זה בזה.

עד אֶלֶן מורה, שהמשיך שני הקווים אל קו האמצעי, שהוא הנושא אל המסך דמנעולא, ונכללו כל ג' הקווים בקו האמצעי. והפְּנֵעֵי או בארץ, כי מטרם שנעשה הזיווג על המסך דמנעולא שבקו האמצעי, היה הכנעני, הקללה של הנחש, שולטת על הארץ, שהיה מחלוקת בין הקווים, והארת השמאל הייתה כאש שורף, וניתן ע"י זה כוח לקליפת כנען לשלוט על הארץ. אבל עתה, אחר ביאת הזיווג על המסך שבקו אמצעי,

סו ויעבור אברם בארץ. וילך, צריך לומר. אלא ויעבור, רומז השם הקדוש שנחתם בו העולם בע"ב (72) אותיות חקוקות, שכולם אותיות ע"ב ר"ו, ויעבור, הרומז על ע"ב שמות ור"ו (216) אותיות. וכתוב, ויעבור ה' על פניו ויקרא, שמדובר שם בהשם ע"ב הקדוש, אף, ויעבור, שכאן מדובר בהשם ע"ב הקדוש.

סז וכתוב, אני אעביר כל טובי, המדובר בכל טובו במקום עליון, בינה. אף כאן כתוב, ויעבור אברם בארץ, הרומז לקדושת הארץ, הבאה ממקום עליון בכל טובו כראוי, שהיא המלכות המלבישה את הבינה כראוי, ומקבלת אורתיה.

סח ויעבור אברם בארץ עד מקום שכם עד אֶלֶן מורה. מקום שכם, צד שמאל, מקום הארת השורוק, שנקרא עתה שכם, מטעם שנתמעט מג"ד דג"ר, ואינו מושג אלא משכמו ולמטה ולא משכמו ולמעלה.

אֶלֶן מורה, צד המזרח, כי אֶלֶן לשון תוקף, רומז על המנעולא, שצד מזרח, קו האמצעי, קיבל אותו להמשיך קומת חסדים

תיקון המסך, שפרש אברהם במקום החזה, שעשה גבול להבדיל, בין המדרגות שמחזה ולמעלה, לבין המדרגות שמחזה ולמטה, שלא להמשיך ממעלה למטה. שבזה קיבל הארת המלכות שמים שמחזה ולמעלה, המכונה לאה, בכל המדרגות שבה. והיא מרומזת באות ה' של אוהלה. ואוהל, פירושו, מסך ופרסא שפרש מתחתיה.

עא שני מזבחות היו, משום שכאן נגלה לו שהקב"ה שולט על הכל, מחזה ולמעלה, גם ידע חכמה עליונה, מה שלא השיג מקודם לכן, שמחזה ולמטה. וע"כ ב' מזבחות בנה. מזבח אחד לנוקבא שמחזה ולמטה דו"א, המכונה רחל, עולם המגולה, שהארותיה מגולות בחכמה. ומזבח אחד למדרגה המכוסה, לנוקבא שמחזה ולמעלה דו"א, המכונה לאה, עולם המכוסה, שמאירה בחסדים מכוסים מחכמה.

מתחילה כתוב, וייבן שם מזבח לה' הנראה אליו. ואח"כ כתוב, וייבן שם מזבח לה', ולא כתוב, הנראה אליו. מזבח הראשון בנה במדרגת הנוקבא שמחזה ולמטה, עולם המגולה. ע"כ כתוב, לה' הנראה אליו. ומזבח השני בנה במדרגת הנוקבא שמחזה ולמעלה, עולם המכוסה. ע"כ לא כתוב בה, לה' הנראה אליו, אלא לה' סתם. כי אחר שגילה והמשיך חסדים המגולים בחכמה, במדרגת הנוקבא שמחזה ולמטה, כמ"ש, וייבן שם מזבח לה' הנראה אליו, לא נשאר במוחין ההם, אלא עלה למעלה מחזה, והמשיך חסדים מכוסים מחכמה, במדרגת הנוקבא שמחזה ולמעלה דו"א. כי אברהם מרכבה לז"א, וז"א אינו מקבל חכמה לעצמו, אלא בשעה שמשפיע לנוקבא. ע"כ בחר גם אברהם בחסדים מכוסים.

עב ואז נתעטר אברהם במדרגה למדרגה, עד שעלה למדרגתו. כמ"ש, וייסע אברהם הלוך ונסוע הנגבה, דרום. שרצה לזכות במדרגת חסד דו"א, המכונה דרום, שזה חלקו, שהיה עתיד להיות מרכבה לספירת החסד דו"א. וע"כ היה, הלוך ונסוע,

סרה קליפה הארורה הזו מהארץ, והאירו בה ב' הקווים ימין ושמאל. וכיוון שקו האמצעי היה הגורם לכל זה, זכה בהם גם הוא. כי כל שיעור אור שהתחתון גורם לעליון, זוכה בו גם התחתון. שזה, שלושה יוצאים מאחד, אחד זוכה בשלושתם.

ע"י קו האמצעי, אֶלֶן מורה, נגלה עליו הקב"ה, בכל טובו המפורש בהכתוב לך לך. ונתגלה לו מה שלא ידע מחמת המנעולא, ששלט על הארץ. שאחר הפעת המנעולא, ומטרם שנמשך הזיווג עליה, נכפלו עליו דיני חרן, שמלבד שלא הרפו ממנו הדינים דשמאל, נתחדשו עליו דינים של ביטול הג"ר. עתה, אחר הזיווג הנעשה על המסך דמנעולא, התגלה לו מה שלא ידע. כי עתה נכללו הקווים זה בזה, ונשלמה הארת השמאל ע"י הימין והימין ע"י השמאל, והאירו בכל השלמות האפשרי, כי סרו ממנו כל דינים שבשמאל, ואינם מתכסים ממנו יותר.

עט וייבן שם מזבח לה' הנראה אליו. כיוון שאמר, לה', למה צריך לומר עוד, הנראה אליו? אלא כאן נגלה לו אותה המדרגה השולטת על הארץ, ונכנס בה ונתקיים בה, שנגלה לו סוד שליטת המנעולא על הארץ. שקיבל קומת הזיווג שיצאה עליה, ונתקיים לקבל כל המוחין על ידה. ולולא שליטתה, היה נשאר בחושך ולא היה יכול להתקיים.

ע ויעתק משם הַהָרָה. משם ידע הר ה', וכל המדרגות הנטועות באותו מקום. שעלה ממדרגת הנוקבא שבמקום נה"י שמחזה ולמטה דו"א, להנוקבא שבמקום הג"ת, שמחזה ולמעלה דו"א. כי חג"ת נקראים הרים, והנוקבא אשר שם נקראת הר ה'. והשיג שם כל המדרגות, הנטועות במקום חג"ת. וַיֵּט אוהלה, אוהל ה', הרומז על הנוקבא. ולא כתוב אוהלו, עם ו', כי פרש מסך וקיבל מלכות שמים בכל המדרגות התלויות בה. ואז ידע, שהקב"ה מושל על הכל, ואז בנה מזבח.

ויט אוהלה, כתוב עם אות ה', רומז על

האדם העולה היא למעלה, ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. נפש הבהמית זוהי נפש מצד היצה"ר.

עז נשמה לנשמה באה לאדם מספירת החכמה, ביראה וחכמה. הנשמה באה לאדם בבינה. וכמ"ש, הן יראת ה' היא חכמה. וע"כ אין נשמה לנשמה באה, אלא ע"י יראה וחכמה. אבל הנשמה באה לאדם ע"י תשובה, הנקראת בינה, ונקראת שרה. ורוח הוא שנקרא קול, ונקרא דעת, והוא נמשך לאדם המגביר קולו בתורה. והרוח גם נקרא תושב"כ. ונפש השכלית, נמשך ממנה מעש"ט. נשמה לנשמה ונר"ן נמשכים מחב"ד: הנשמה לנשמה, אברהם, נמשך מספירת החכמה.

הנשמה, שרה, נמשכת מספירת הבינה. הרוח, יצחק, נמשך מספירת הדעת. הוא הימין של הדעת. הנפש, רבקה, נמשכת מספירת הדעת. היא השמאל של הדעת.

עח כעין זה ברא הקב"ה את הגוף מארבעה יסודות: אש רוח עפר מים. בדומה אל הנשמה לנשמה, נשמה, רוח, נפש. הנשמה לנשמה, מים. הנשמה, אש. הרוח, רוח. הנפש, עפר.

מים זכר, בדומה לנשמה לנשמה, הבאה מחכמה. וזהו מים מתוקים דקדושה. ויש לעומתם מים המאָרְרִים, שהם יצה"ר, ס"מ. יש אש קדוש, נקבה, בדומה לנשמה הבאה מבינה. ויש לעומתה אש זרה, שעליה כתוב, ואל יבוא בכל עת אל הקודש, שהיא הנוקבא מצד היצה"ר, הנחש, הנוקבא של ס"מ.

רוח קדוש הוא זכר, בדמיון הרוח הבא מספירת הדעת. ויש לעומתו רוח טמא, היצה"ר. עליו נאמר, משורש נחש יצא צפע, רוח הבהמה, הנקרא צפע, תולדה של הנחש דטומאה, מבינה דטומאה. ויש עפר קדוש, בדומה לנפש הבאה משמאל הדעת. ויש לעומתה עפר טמא, הנפש הבהמי מצד היצה"ר.

עט וע"כ הנשמה, שהיא תשובה, בינה,

ממדרגה למדרגה עד שעלה לדרום, ושם תיקן את עצמו, שיוכל להחזיק במדרגת החסד בקביעות. ואז עלה למדרגתו של הדרום, זכה להיות מרכבה לחסד דו"א, הנקרא דרום.

עג אחר שנתעטר אברהם במדרגותיו בארץ הקודש, במוחין מעולם המגולה, רחל. ונכנס במדרגה קדושה, החסד, עולם המכוסה, לאה. אז, ויהי רעב בארץ, שלא היו יודעים הידיעה, איך להתקרב להקב"ה. כמ"ש, לא רָעַב ללחם, לא צָמָא למים, כי אם לשמוע את דברי ה'.

עד ויהי רעב בארץ. עד עתה עוד לא היה הכוח השולט על הארץ, המסך המנעולא, נותן גבורה ומזונות על הארץ, משום שעוד לא נתקנה הנוקבא לגמרי, ולא הייתה בקיומה כראוי. כי כל התיקונים שנמשכו עד עתה לנוקבא, היו מהמפתחא, הכלים של אמא. אבל ממנעולא, שהיא בחינתה עצמה של המלכות, עוד לא המשיך התיקונים המיוחדים לה. וע"כ מבחינה זו היה רעב בארץ. שלא היה יודע ומשיג, איך להתקרב עימה להקב"ה. כיוון שראה אברהם כי אותו הכוח הממונה על הארץ, המנעולא, אינו נותן גבורה וכוח קדוש כראוי, אז, וירד אברם מצריימה לגור שם.

עה מאין ידע אברהם, שהארץ, הנוקבא, עוד חסרת תיקונים? כתוב, לזרעך אתן את הארץ הזאת, ואינו אומר, לך ולזרעך אתן את הארץ הזאת. אז ידע אברהם, שהארץ לא תיתקן בתיקון הקדוש, אלא ע"י המדרגות הקדושות שיוולדו ממנו, שעליהם נאמר, לזרעך אתן את הארץ הזאת, ולא לו. ואז ידע אברהם, מפני מה הארץ לא תיתקן בקדושה, וע"כ ירד מצריימה, כדי לתקן משם את החיסרון.

עו הקב"ה רומז חכמה העליונה, באברהם ויצחק. אברהם הוא נשמה לנשמה, אור החיה. נשמה זו שרה. לוט זהו נחש, בת זוגו של ס"מ. רוח הקדוש זה יצחק. נפש הקדושה זו רבקה. יצה"ר זהו רוח הבהמה. ועליו אמר שלמה בחכמתו, מי יודע רוח בני

אל למעלה, ובין העי למטה, מקום העונשים. אם היא זוכה, עולה אל מקום המזבח, אשר עשה. לפי"ז, מי הוא אשר עשה, ומה הוא מזבח? אשר עשה זהו הקב"ה, שהוא עשה שם מזבח הזה, השכינה. ותיקן אותה על י"ב אבנים למספר שבטי בני יעקב, אשר היה דבר ה' אליו לאמור, ישראל יהיה שמך. הע"ס, כשמתוקנים להאיר בהארת חכמה, מתחלקות ליי"ב. והוא בניין השכינה בשלמות ע"י ז"א בעלה, שאז נקרא ז"א בשם ישראל, אותיות לי-ראש. ישראל יהיה שמך, שמקבלת ראש וג"ר מישראל בעלה.

פד ומזבח זה, השכינה, עשה שם בראשונה, כאשר נברא עולם העליון הנסתר מכל העולמות. ומיכאל המלאך, כהן הגדול, עומד ומקריב עליו קרבנות מנשמות הצדיקים. כיוון שהנשמה עולה לקרבן, כתוב עליה, ויקרא שם אברם בשם ה'. הנשמה קוראת שם בשם ה', ונקשרת בקשר החיים. הבינה נקראת עולם העליון, הנסתר מכל העולמות, בינה דא"א. בניין המזבח על י"ב אבנים, נבנה תחילה בעולם העליון הנסתר מכל העולמות, הבינה דא"א שיצאה לחוץ מראש א"א, ונבנית שם ביי"ג (13) תיקוני דיקנא. ועליה כתוב, אשר עשה שם בראשונה. ומשם מקבל המזבח, השכינה, את המוחין הגדולים השלמים מהארת החכמה. ומיכאל המלאך הוא אור החסד, המקרב את הנשמה ומעלה אותה מבי"ע אל המזבח דאצילות. שבכות אור החסדים שהנשמה מקבלת, יכולה לעלות ולהידבק בשכינה. ומקבלת ממנה השלמות הגדולה דהארת החכמה, מיי"ג תיקוני דיקנא. כמ"ש, ויקרא שם אברם בשם ה', שהנשמה קוראת שם בשם ה' ונקשרת בקשר החיים. כי המוחין דחכמה נקראים אור החיים.

פה וכל זה, אם הנשמה זכתה בעוה"ז לתקן את הגוף, ולבטל תוקפו של אותו הארור, יצה"ר, הנקרא לוט, עד שנפרד ממנו. כמ"ש, ויהי ריב בין רועי מְקַנְה אברם, הנשמה, ובין רועי מְקַנְה לוט, היצה"ר. כי

מתקיפה באותו הנחש, לשבור אותו בכוח השעבוד של התשובה, ומושך אותו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות. ואלו ארבעה יסודות, שהם ד' בחינות, חכמה בינה ת"ת מלכות, מתפשטים לכ"ב (22) אותיות, היוצאים מחמישה מוצאות הפה: אחה"ע מגרון. בומ"ף משפתיים. גיכ"ק מחיף. דטלנ"ת מלשון. זסשר"ץ משיניים.

כי אלו חמישה מוצאות הם כנגד כתר. חו"ב ותו"מ הם ארבע היסודות, מים אש רוח עפר. ארבע היסודות הם חמישה מוצאות הפה, שמתפשטים בהם כ"ב אותיות.

פז ויעבור אברם בארץ עד מקום שכם. זהו בית הכנסת, המקום שמדור השכינה שמה. כמ"ש, ואני נתתי לך שְׁכֵם אֶתְךָ. שכם זה השכינה, שהיא ראויה ליוסף, הואיל שנקרא צדיק. כי צדק, שהיא השכינה, אין מדורה אלא עם הצדיק, שהוא יוסף. עד מקום שכם, עד מקום השכינה, בית הכנסת.

עד אֶלֶן מורה, הוא בתי מדרשות, שמאלפים ומורים שם תורה ברבים.

פח והכנעני אז בארץ. אז נמתק היצה"ר, שנקרא כנעני, ונתקן בעל כורחו בגוף, שנקרא ארץ. ודאי שנכפה בגוף, בעת שמאיר בו הנשמה, אברם. כי אז נמצא הגוף במצב שהנחש עוד לא נעבר ממנו כל כך. ומשום דבקות הגוף, שיש עוד לנחש, נמצא הכנעני אז בארץ. היצה"ר נקרא כנעני, משום שמקיף את הגוף עם דינים רעים, כי כנעני הוא סוחר, מלשון מקיף.

פח והנשמה עומדת בעוה"ז כראוי, כדי לזכות בה אחר שתצא מעוה"ז. ואם היא זכאית, היא חוזרת למקום שיצאה משם, שכתוב, אל מקום המזבח, אשר עשה שם בראשונה. כמ"ש, עד המקום אשר היה שם אוהלו בתחילה בין בית אל ובין העי. אוהלה כתוב עם ה', שהיא השכינה.

פז ועתה בעוה"ז היא נמצאת בינתיים, בין לעלות למעלה, למקום שיצאה משם, ובין לרדת למטה, למקום העונשים, בין בית

איברי הגוף מדומים לצדיקים העוסקים בתורה, המזוינים ללכת עימו, במספר שלוש מאות ושמונה עשרה, שהם: רמ"ח (248) איברי הגוף, וע' (70) של הנשמה שיוצאת מז"ס דו"א, שכל אחת במספר עשר. ורמ"ח עם ע' הם במספר שי"ח (318). בכלם נודיין ללכת שם אל אלו הרשעים, להחזיר אותם בתשובה על עוונותיהם.

צא וירדוף עד דן. רדף אחריהם והודיעם הדין שבעולם האמת, ועונש הגיהנום, ולא נתן שינה בעיניו ביום ובלילה, עד שהוכיחם והחזיר אותם הרשעים בתשובה אל הקב"ה, כמ"ש, וַיִּשָׁב אֶת כָּל הַרְכוּשׁ.

צב וגם את לוט אחיו. אפילו אותו יצה"ר, הנקרא לוט, התקף אותו עד שביטל אותו בעל כורחו והמתיקו כראוי. כולם השיב בתשובה שלמה כראוי. כי לא שָׁקַט יומם ולילה מלהוכיח אותם, ורדף אחריהם על כל עוון ועוון שחטאו, עד ששבו בתשובה שלמה כראוי.

צג וכתוב, מצאוני השומרים הסובבים בעיר. עשה הקב"ה את ירושלים של מעלה, בינה, כעין ירושלים של מטה, מלכות, בחומות ומגדלים ופתחים פתוחים. מגדלים, גדלות המלכות, ג"ר. חומות, ו"ק שלה. פתחים, מלכות שלה. והם רת"ס. ונר"ן. ירושלים של מעלה, בינה, נכללה מהמלכות, ירושלים של מטה. באופן, שכל הנוהג במלכות נוהג בבינה. ואלו החומות אשר שם, בבינה ובמלכות, יש עליהם שומרים, כמ"ש, על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים. ומיכאל, כהן גדול, הוא עליון על כל שומרי השערים.

צד הנשמה, בעת שיוצאת מעוה"ז, בפטירתו של אדם, אם האדם זוכה, היא נכנסת בגן עדן הארץ, שנטע הקב"ה בשביל רוחות הצדיקים בהארץ, מלכות, כעין גן עדן העליון, בינה. ושם עומדים כל צדיקי עולם.

צה וכשהנשמה יוצאת מעוה"ז, נכנסת

בעוה"ז, בכל יום ויום, אלו המחנות והמנהיגים שמצד הנשמה, הם במריבה עם אלו המחנות והמנהיגים שמצד הגוף, והם רבים אלו עם אלו, וכל איברי הגוף נמצאים בצער ביניהם: בין הנשמה ובין אותו הנחש, יצה"ר, הנלחמים בכל יום ויום.

פו ויאמר אברם אל לוט, הנשמה השיבה ליצה"ר, אל נא תהי מריבה ביני ובינך. ובין רועי ובין רועיך, בין המחנות שלי והמחנות שלך. כי אנשים אחים אנחנו. היצה"ר והיצה"ט קרובים זה לזה. זה לימינו של אדם וזה לשמאלו. יצה"ר לשמאלו ויצה"ט לימינו.

פז הלוא כל הארץ לפניך היפרד נא מעליי. הרבה רשעים הם בעולם, לך ושוט אחריהם והיפרד מעימי. אם השמאל ואימינה, ואם הימין ואשמאילה, שמוכיח אותו ומציק אותו בכמה מלחמות שעושה עימו בכל יום, עד שכתוב, ויפרדו איש מעל אחיו.

פח כיוון שנפרדו זה מזה, כתוב, אברם ישב בארץ כנען, שהנשמה נתישבה בין הצדיקים בישוב טוב בשלום. ולוט ישב בערי הכיכר. שאותו ארור המקטרג, הלך לקטרג ולהתחבר במקום שהרשעים שם, שכתוב, וַיֵּאָהֵל עַד סְדוּם, ואנשי סדום רעים וחוטאים לה' מאוד. שם שָׁכַן, ושם משכנו ביניהם, להתחבר בהם, לשטות אותם ולאבד אותם במעשים רעים.

פט כיוון שנשארה הנשמה בלי מקטרג, והגוף נטהר מאותה הזוהמה, מיד הקב"ה משרה משכנו עימו, והוא יורש נחלה העליונה והתחתונה. ויש לו נחת בין הצדיקים. ואותו הארור, לוט, בין הרשעים והם חוטאים עימו, עד שאין להם עוד גאולה לחטאתם.

צ וישמע אברם כי נשבה אחיו וַיִּרַק את הניכיו ילידי ביתו. וישמע אברם, זוהי הנשמה, שנשארה בגוף בטהרה. כי נשבה אחיו, זהו היצה"ר, שנשבה בין הרשעים בהרבה עוונות. וַיִּרַק את הניכיו ילידי ביתו, אלו הם הצדיקים העוסקים בתורה, שהם איברי הגוף.

תחילה במערת המכפלה, ששם הוא פתח גן עדן, ופוגעת באדה"ר ובאבות אשר שם. אם זוכה, הם שמחים בה, ופותחים לה הפתחים, ונכנסת. ואם לא, הם דוחים אותה לחוץ. ואם זוכה, נכנסה בגן עדן ויושבת שם, ומתלבשת בלבוש מצורת עוה"ז, ומתעדנת שם.

שלוש מדרגות נר"ן [תלת דרגין נר"ן]

אמנם לא יצויר כלל מציאות של הארת אור הנפש בלי הארה מאור הרוח. כי אין לך דבר שלא יהיה בו בחינת זכר ונקבה. והרוח הוא זכר. והנפש היא נקבה. וע"כ יחד עם אור הנפש נמשך לו אור הרוח מעולם המלאכים, שהוא עולם היצירה. אבל בתחילת התהוותו של הוולד, אינו נמשך לו אז רוח ממש, אלא מלכות דרוח מהמלכות של עולם המלאכים. כי גם הם נחלקים לע"ס כח"ב חג"ת נהי"מ, ונקראים: מלאכים, אראלים, שרפים, חיות, אופנים, חשמלים, אלים, אלקים, בני אלקים, אישים.

הרי שמדרגה אחרונה שלהם הוא, אישים, מלכות של המלאכים, שערכו כמו נפש דרות. והוא מתלבש באור הנפש של הוולד, ונבחן בזה שיש לו ב' אורות, רוח ונפש שבנפש, אשר נפש שבנפש מעולם העשיה, ורוח שבנפש מעולם המלאכים, מבחינת הנפש שבהם, הנקראים אישים.

צח ומשום שנפש הוּו מקריבה קרבן בדבקות יחד עם יסוד הגוף, שהוא נקרב כדי לכפר על הנשמה, ניתן חלק ממנו לאלו המדרגות של בחינת אישים, משום שחלק מהנפש, שהוא הרוח שבנפש, נמשך מהם. כמ"ש, את קרבני לְחָמִי לְאִישִׁי, פירושו לאישים. כי משום שהוא כפרה הבאה בכוח הנפש, לוקחים גם הם חלקם, לפי שיעור מידת חלקם, המלוּבש בנפש ההיא, המקריבה את הקרבן. וכאשר האדם נפטר מעוה"ז, אותה הנפש לא תסור מהקבר לעולם. ובכוח הזה של הנפש הנשארת בקבר, יודעים המתים ומדברים זה עם זה.

צט רוח הוא המקיים את הנפש בעוה"ז, שממשיך שפע החיים ומשפיע לנפש. והוא מדרגה האמצעית מג' מדרגות. והוא המשכה

צו סתר הסתרים לחכמי לב נמסר: שלושה מדרגות הן הנאותות זו בזו. ואלו הן: נפש, רוח, נשמה.

נפש, היא בחינת כוח שהגוף נבנה ממנו. כי כשהאדם מתעורר בעוה"ז להזדווג הנוקבא, כל האיברים מוסכמים ומתקנים ליהנות מזה. והנפש והרצון של האדם נכנס אז בהסכמה באותה הפעולה, ומושך את הנפש ומכניס אותה בורע שהוציא.

צז ומתוך הרצון ועם המשכת הנפש שהמשיך שמה, נמשך שם כוח אחר, מאלו המדרגות המלאכים, הנקראים אישים, והכל נכנס בהמשכה של הזרע, והגוף נבנה מהם. זהו כוח הראשון התחתון, מאלו שלושה מדרגות, שהוא הנפש.

כי האדם הוא תולדה דו"ן דאצילות. וע"כ משורשו אין לו אלא נפש. כי אור הנמשך מהמלכות, הנוקבא דז"א, מכונה נפש. אמנם מתוך המיתוק, שהמלכות עלתה ונמתקה בכינה, נאחו האדם גם בכינה. ונמצא משום זה, שהאדם כולל ג' מדרגות, בינה ת"ת ומלכות. שאור הבינה נקרא נשמה, ואור הת"ת נקרא רוח, ואור המלכות נקרא נפש. ואלו ג' מדרגות נמשכות מג' עולמות: בריאה, יצירה, ועשיה. ואם זכה יותר, הן נמשכות מבינה ות"ת ומלכות מעולם האצילות.

והמשכה הראשונה היא אור הנפש. כוח שהגוף נבנה ממנו. ונמשך בכוח אור הנפש של המולידים. כי בכוח גודל תשוקת המולידים, שהיא בחינת הסכמה חזקה מאור הנפש שלהם, הם ממשיכים מעולם העשיה הרוחני את אור הנפש של הוולד, והוא מתלבש בורע שלהם שמוציאים, ומאור הזה הרוחני הולך ונבנה גופו של הוולד.

שממשיכה אותו מז"א. אמנם אור ז"א נקרא רוח. ואור הבינה נקרא נשמה. והנשמה, אחר פטירתו של אדם, עולה למעלה מיד, שאינה באה מתחילה לגן עדן הארץ שבעוה"ז כמו הרוח, אלא שעולה לשורשה מיד, לז"א. וכל שלוש מדרגות נר"ן מתקשרות זו בזו. וכאשר נפרדים מהגוף, כולם עולים וחוזרים אל המקום שיצאו משם.

קד כאשר הרוח יוצא מעוה"ז, ונכנס בתוך המערה של אדה"ר והאבות, הם נותנים לו שם מכתב לסימן, והולך אל גן עדן, כשהוא קרב, שם פוגש הכרובים ואתה להט החרב המתהפכת. אם זוכה, הם רואים את מכתב הסימן, ופותחים לו הפתח, ונכנס. ואם לא, הם דוחים אותו לחוץ.

קה ויושבת שם כל הזמן שיושבת, ומתלבשת שם בצורה של עוה"ז. ובראש חודש ושבט, כשהיא רוצה לעלות לגן עדן העליון, הצדיקים שבגן עדן נותנים לה מכתב סימן. והיא עולה דרך אותו עמוד שבאמצע גן עדן התחתון. והיא פוגשת את שומרי חומות ירושלים. אם היא זוכה, פותחים לה הפתח, ונכנסת. ואם לא, לוקחים ממנה את מכתב הסימן, ודוחים אותה לחוץ. והיא אומרת, מצאוני השומרים הסובבים בעיר, נשאו את רדידי מעלי שומרי החומות. רדידי, זהו מכתב הסימן, שלקחו ממנה אותם שומרי החומות ירושלים.

המיתה באה לעולם מכוח חטא עצה"ד, שגילה הנקודה דמדה"ד של המלכות, שאין לה תיקון בששת אלפים שנה, וע"כ אין צדיק בארץ שלא יחטא. ואפילו זכה האדם להמשיך נר"ן במעשיו הטובים, מ"מ יש כוח למלאך המוות לגלות הנקודה דמדה"ד הגנוזה בשורשו. ואז הוא מת. כי בכל מקום שנגלתה נקודה זו, מסתלקים אורות החיים משם. ואחר ששת אלפים שנה, כשתתקן הנקודה הזו, אז נאמר, ובילע המוות לבצת.

אמנם מדה"ד דצ"א שולט רק על המלכות ולא על ט"ר. ולפיכך הוא שורה רק על הגוף, הנמשך ממלכות הזו. וכן על הנפש, אור

הבאה בהתעוררות הנוקבא דאצילות לדכר דאצילות, בעת שהם בתשוקה אחת, בעת הזיווג, כי אז מתעוררת לדכר מחמת תשוקתה, לקבל ממנו אור הרוח. כעין הנוקבא דעוה"ז, המזרעת זרע בכוח תשוקתה לקבל מהזכר. כמ"ש, והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה. ששב אל הנוקבא, הנקראת בשם אלקים. ואע"פ שהרוח נמשך מז"א, שנקרא הויה, מ"מ כיוון שבא עם התעוררות הנוקבא, היא נחשבת לו לשורש, שלאחר הפטירה מהגוף הוא שב אליה.

ק ורוח הזה, לאחר פטירת האדם, יוצא מעוה"ז ונפרד מהנפש, הנשארת חופפת על הקבר, והוא נכנס לגן עדן שבעוה"ז. ומתלבש שם באוויר של גן עדן, כמו מלאכים העליונים היורדים לעוה"ז. שמתלבשים באוויר הזה כאשר יורדים לעוה"ז. משום שהם נתהוו מאותו הרוח, שכתוב, עושה מלאכיו רוחות.

קא ובאמצע הגן יש עמוד אחד מרוקם בכל הצבעים. ורוח ההוא, כשרוצה לעלות לעולם אצילות, מתפשט שם מאותו הלבוש של אוויר הגן עדן, ונכנס תוך העמוד, ועולה למעלה אל המקום שיצא משם, אל הנוקבא דאצילות, כמ"ש, והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה.

קב ואז, מיכאל, כהן הגדול, לוקח את הרוח ומקריב אותו קרבן ריח ניחוח לפני הקב"ה, ז"א. ויושב שם בז"א דאצילות, ומתעדן באותו צרור החיים, שעליו כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך. ואח"כ חוזר ויורד משם לגן עדן הארץ, ומתעדן בכל עדנים, ומתלבש שוב באותו הלבוש של אוויר גן העדן, ויושב שם עתה בעטרה הגדולה בכפליים ממה שהיה לו מטרם עלייתו לזו"ן דאצילות.

קג הנשמה היא כוח עליון על הנפש והרוח, מכוח הזכר, שהוא עה"ח. שז"א, הנקרא עה"ה, מושך אותה מבינה דאצילות. ומשום שז"א מושך אותה, הוא נבחן לשורשה. כמו הרוח, שהנוקבא נחשבת לשורשו, משום

לו שם מכתב לסימן, כי הקליפה הקשה, הקבר, אינו שולטת על הרוח, אלא שצריך מיתוק מחדש מבינה. וע"כ הוא נכנס במערת המכפלה, מקום המיתוק של ב' אותיות ה' יחדיו, שהם מלכות ובינה. ומיתוק זה מכונה בשם פנקס, שהוא איגרת מקופלת, ע"ד העובר במעי אימו, שמקופל כפנקס, ראשו על ברכיו, שזה מורה על עליית נה"י להג"ת ג' גו ג'.

וכשהרוח מקבל פנקס זה מאדם והאבות, סימן שנמתק בבינה די צורכו. ואז, והולך אל גן עדן, שהוא גן עדן התחתון. כי גן הוא מלכות. וכשמתוקנת להיות באורות הבינה, הנקראת עדן, נקראת המלכות גן עדן. ואז נבחן בה ב' כלליות:

א. כללות הבינה במלכות, שהוא גן עדן תחתון,

ב. כללות המלכות בבינה, שהוא גן עדן עליון.

ושם מדבר בדרך כללות מרוח ונשמה יחדיו. וכאן מדבר בפרטות. וע"כ אומר, שרק הרוח עולה לגן עדן התחתון.

וכתוב, בראש חודש ושבט, כשהיא רוצה לעלות לגן עדן העליון, הצדיקים שבגן עדן נותנים לה מכתב סימן. בראש חודש ושבט הרוח עולה לגן עדן העליון, וע"כ צריך מיתוק ב' בבינה. וכל זה אמור רק ברוח, שצריך לאלו המיתוקים בבינה. אבל הנשמה עולה למעלה מיד, כי אינה צריכה למיתוקים.

המלכות, שממנו נבנה הגוף. אבל לא על רוח ונשמה, ט"ר, כי הרוח הוא ז"א הכולל חג"ת נה"י, והנשמה אור הבינה הכולל ג"ר, כי הם אינם נפגמים כלום, אלא פורחים מהגוף ומסתלקים לשורשם. ומ"מ יש הפרש מרוח לנשמה. כי רוח הוא אור ז"א, שמקיים את הנפש. וע"כ יש לו התכללות מהמלכות דמדה"ד. וע"כ אינו יכול לעלות תכף לשורשו, אלא שצריך למיתוק מחדש מבינה. אבל הנשמה, שהיא אור הג"ר, אין לה שום מגע עם מלכות הו"ו דמדה"ד, וע"כ אינה צריכה שום מיתוק. וע"כ בעת מיתת הגוף, היא עולה תכף לשורשה. באופן שיש ג' הבחנות ביניהם:

א. הנפש והגוף, שעליהם רובץ כוח מדה"ד, בזה שנגלה עם המיתה, המכונה קבר, ב. הרוח, שיש לו תיקון לחזור לשורשו ע"י שמקבל מיתוק מהבינה, ג. הנשמה, שבלי שום מיתוק היא עולה תכף לשורשה.

ושכתוב, כאשר האדם נפטר מעוה"ז, אותה הנפש לא תסור מן הקבר לעולם. קבר, כוח מדה"ד שבמלכות, שממנו מת האדם. ושם הוא נעול עד תחיית המתים. והוא רובץ בעיקר על הגוף, מלכות, ועל הנפש, שהוא אור המלכות, המקיים את הגוף. וע"כ הם בקבר.

וכתוב, כאשר הרוח יוצא מעוה"ז, ונכנס בתוך המערה של אדה"ר והאבות, הם נותנים

נייךד אברם מצריימה

כי מלאה הארץ דעה את ה'. שאותם מים מגדילים תמיד הידיעה בעולם.

ג' קווים הם: חכמה חסד נצח בימין. בינה גבורה הוד בשמאל. דעת תפארת יסוד באמצע. הרי שהחכמה היא בראש קו הימין, ולא החכמה שבקו שמאל, בינה החזרות לחכמה, שכל הארת חכמה שבזו"ן ממנה באים, שהיא מכונה זהב. אבל נהר פישון הוא החכמה שבימין. כמ"ש, האחד פישון הוא השובב את כל ארץ החו"ל אשר שם הזהב.

קו נייךד אברם מצריימה לגור שם. משום שמצרים דומה לגן ה', גן עדן, כמ"ש, כגן ה' כארץ מצרים. כי שם שקול כמו ויורד נהר אחד לימין, כמ"ש, שם האחד פישון. שמטיפות שהעדן, חכמה, מְנַטֵף לגן, מלכות, נעשה נהר גדול המתחלק לדי' ראשים, חו"ב תו"מ, אשר האחד המיוחד מכולם הוא פישון, חכמה, והוא הנופל בארץ מצרים. ולפיכך הייתה חוכמת מצרים יותר מכל העולם. וזהו הנהר שראה יחזקאל בנבואתו. וע"כ כתוב,

ב. מעשה מצרים.

וההפרש ביניהם, כי מעשה מצרים הוא המשכת אור החכמה ממעלה למטה, כמו החטא דעצה"ד. כי הכלים והניצוצים מבחינת החכמה, שפגם אדם בחטאו בעצה"ד, נפלו לחלקם של המצרים. וע"כ הם ממשיכים בחטא הזה. אמנם יש מדרגה קרובה למעשה מצרים, ואינה מעשה מצרים ממש. שממשיך הארת החכמה ממעלה למטה פעם אחת, כדי לחזק ולגדל את החסדים המכוסים מחכמה. שמצד אחד הוא כמו מעשה מצרים, כי הוא ממשיך ממעלה למטה כמוהם. ומצד השני הוא הופכי למעשה מצרים, כי הוא רק מחזק וקובע הארת החסדים המכוסים מחכמה. ולפיכך נבחת מדרגה זאת קרובה למצרים, ולא ארץ מצרים ממש.

הקריב, פירושו, שהקריב עצמו להקב"ה כראוי, למדרגת חג"ת דו"א, שהיא חסדים מכוסים.

לבוא מצריימה, פירושו, להמשיך הארת החכמה ממעלה למטה, כמו מדרגות המצרים. אבל להתרחק מהמשכת החכמה ולהתרחק מעובדי מצרים, אלא לחזק ולקבוע הארת החסדים המכוסים מחכמה, שהוא רחוק מקצה אל הקצה ממעשה מצרים. ושעור הכתוב הוא, שהקריב עצמו להקב"ה, וע"כ הקריב לבוא מצריימה, לעשות כמעשיהם, אבל להתרחק מהם ולהתקרב להקב"ה, עשה מעשה זו. ע"כ נבחת המעשה, שהקריב לבוא מצריימה, ועוד לא בא למצרים.

קט משום שירד למצרים בלי רשות, נשתעבדו בניו במצרים ארבע מאות שנים. שהרי כתוב, וירד אברם מצריימה. ולא כתוב, שאמר לו הקב"ה, רד מצרים. וע"כ, נצטער כל אותו הלילה בשביל שרה.

קי ויאמר אל שריי אשתו, הנה נא ידעתי כי אישה יפת מראה את. כי עד אז לא היה מסתכל בצורתה של שרה, מרוב הצניעות שהייתה ביניהם. וכאשר קרב למצרים, היא נתגלתה. וראה אותה.

כאשר הקריב את עצמו ועשה מעשה

הרי שנהר פישון הוא החכמה שבימין, וע"כ טוב ומשפיע לארץ התוֹיִלָה, בינה, אשר שם הזהב, הארת החכמה שבשמאל.

קז ואברהם אחר שידע ונכנס באמונה שלמה, הנוקבא דז"א, אחר שנשלמה בהארת החכמה, מצד הבינה שחזרה לחכמה, ונקראת אמונה שלמה, הארת חכמה משמאל, זהב. היה רוצה עתה לדעת כל המדרגות הנאחזות למטה, היכולות להשפיע מלמעלה למטה, שזה החכמה שבקו ימין. ומצרים הייתה נוסעת מימין, מנהר פישון, החכמה שבקו ימין. ומשום זה ירד למצרים, כדי להוציא משם כל ניצוצים הקדושים, שמבחינת החכמה שמצד ימין. ואח"כ חזר לא"י, ונשלם בזה עם המוחין דחכמה הללו.

הרעב בארץ הוא בעת שמסתלקים הרחמים מהדין. שז"א, רחמים, נסתלק מהנוקבא, דין. כי נפרד זיווג זו"ן, ונעשה רעב בנוקבא, הנקראת ארץ. כי כן הדרך, בכל פעם שזו"ן משפיעים מדרגה חדשה להתחתונים, חוזרים לקטנותם ונפסק זיווגם. ואיך אפשר שנהר פישון, החכמה השלמה, יאיר בארץ מצרים, מקום הקליפות וערוות הארץ? אלא כמ"ש, אימלאֵה החורבָה, שאין הקליפות נבנות אלא מחורבנה של הקדושה. וכן להיפך, שאין הקדושה נבנית אלא מחורבנם של הקליפות. ולפיכך מסיבת החטא דעצה"ד, נפלו אלו ניצוצות דחכמה מצד ימין בארץ מצרים, כמ"ש, כגן ה' כארץ מצרים. וע"כ לא יכול אברהם להיבנות במוחין הגדולים, דחכמה דימין, אלא אחר שליקט אותם הניצוצים ממצרים.

קח ויהי כאשר הקריב לבוא מצריימה. צריך לומר, כאשר קרב. אלא כמ"ש, ופרעה הקריב, שהוא הקריב את ישראל לעשות תשובה. אף כאן, הקריב, מורה שהקריב את עצמו להקב"ה. לבוא מצריימה פירושו, להסתכל באלו המדרגות שבמצרים, להתרחק מהן ומעובדי מצרים.

כי יש כאן ב' בחינות:

א. קרבה למצרים,

דרך ירידה, כמ"ש, וירד אברם מצריימה, ומכ"ש שמעשה המשכת המוחין הייתה קרובה למעשה מצרים. ומ"מ האירו בה המוחין בכל שלמותם. ע"כ אמר אז, הנה נא ידעתי, כי ידע אז יותר מתמיד.

כי ראה עימה את השכינה, שזכה לגילוי שכינה, וע"כ פָּטַח אברהם ואמר, אחותי היא.

קיב המילה, אחותי, מתבארת בב' פנים: כמשמעו, אחותי, וכמ"ש, אמור לחכמה אחותי את. וכתוב כאן, אָמַרְי נָא, אחותי את. אֵת פירושו השכינה, כמ"ש, ואת תדבר אלינו, שגם שם הוא השכינה. למען ייטב לי בעבורך, אמר אברהם בעבור השכינה. וחיייתה נפשי בגללך, משום שבמוחין דחכמה מתעלה האדם בדרך החיים. כי אור החכמה נקרא אור החיה.

קיג אמרי נא, אחותי את. יודע היה אברהם, שהמצרים כולם שטופי זימה הם. כיוון שידע כל זה, למה לא פחד על אשתו, ולא חזר מדרכו זה, שלא יכנוס שמה? משום שראה עימה השכינה, וע"כ פָּטַח בה ולא היה מפחד.

קרוב למעשה מצרים, שהמשיך הארת חכמה ממעלה למטה, והשפיע אותם אל שרה. ואלו המוחין מכונים אצלה יפת מראה. כי מראה וראייה רומזים על מוחין דחכמה. לכן אחר שהקריב לבוא מצריימה, כתוב, הנה נא ידעתי כי אישה יפת מראה את, אחר שקיבלה ממנו המוחין ע"י הקרבה למצרים.

ע"כ כתוב, כי עד אז לא היה מסתכל בצורתה של שרה, מרוב הצניעות שהייתה ביניהם. כי אברהם ושרה היו מרכבה לדכר ונוקבא שמחזה ולמעלה דו"א, ששם החסדים מכוסים מחכמה, המכונה ראייה והסתכלות. וע"כ לא נסתכל בה. אלא כאשר קרב למצרים, שהמשיך המוחין דחכמה ע"י קרבת מצרים, והשפיע אליה, אז נתגלו החסדים שלה בהארת החכמה, המכונה ראייה, וע"כ ראה בה.

קיא ע"י טוֹרַח הדרך האדם מתבוה. ועם זה היא עמדה ביופייה ולא נשתנתה. ע"כ ידע אז יותר מתמיד שהיא יפת מראה. כי עוברי דרכים, ההולכים בדרך ה', מטרם באים למטרתם, הם בקטנות המוחין והם מתבזים. ושרה הייתה גם היא בדרך, ולא עוד אלא

ויהי כבוא אברם מצריימה

וכמ"ש, כי יפה היא מאוד.

קטו ויראו המצרים את האישה, כי יפה היא מאוד. כתוב, מאוד, שהמצרים ראו בתיבה אור אחר, אור חסדים המכוסים. הוציאו אותה מהתיבה והמשיכו האור ממעלה למטה בבחינת בית, וראו אותה יפה כבתחילה, כמו שהייתה בתיבה. כלומר, מעשה מצרים לא פגמו אותה, ונשאר בה יופיע כמו שהייתה בתיבה.

ויראו אותה שרי פרעה, שהוציאו אותה מהתיבה, שאור החכמה, שהיה טמון בה, המשיכו ממעלה למטה בבחינת בית, וראו אותה עומדת ביופיה, כבתחילה, כעוד שהייתה בתיבה. ואז, ויהללו אותה אל פרעה, ותוקח האישה בית פרעה.

המצרים פתחו את התיבה, וראו את שרה

קיד ויהי כבוא אברם מצריימה, ויראו המצרים את האישה. בתיבה הכניס אותה למצרים. והמצרים פתחו התיבה לקבל ממנה מכס. כלומר, שאחר שהמשיך לשרה המוחין דחכמה, חזר והעלה המוחין למחזה ולמעלה דו"ן, ששם החסדים מכוסים מחכמה, שתהיה משומרת מהמצרים, ומטעם זה מכונה תיבה, שאותיותיה למפרע ממילה: הבית. אמנם המצרים פתחו התיבה, להחזירה לבחינת הבית, כמ"ש, ותוקח האישה בית פרעה. כדי לקבל מכס, שפתחו כדי להמשיך הארת החכמה שבה ממעלה למטה, שרשות בידם לקבל זה בתורת מיסים להיותה בארצם. כיוון שנפתחה התיבה, היה האור כאור השמש, אורה של שרה, אור הלבנה גדול כאור החמה, בסוד ב' מאורות הגדולים.

יבוא באש, תעבירו באש, וטהר. כי הכלים לא יפלטו מתוכם בליעת הטומאה, שהיא זוהמא דחויא, שנבלע בהם בחטא עצה"ד, זולת שיכשירו אותם באותו הדרך שבלעו האיטור, ע"י המשכת האור ממעלה למטה, שהוא החטא דעצה"ד.

ולפיכך, אי אפשר שיעשה זה, אלא ע"י המצרים עצמם, שחטא דעצה"ד וזוהמתו דבוקה בהם. והמה מבררים הכלים, ונותנים אותם לישראל, כמ"ש, יכין רשע וצדיק ילבש. ובכדי שימסרו הכלים לישראל, צריכים לזה ב' פעולות:

א. בדרך כפייה, שהקב"ה מכריחם ע"י מכות וייסורים, עד שימסרו אותם לישראל, ב. שהמסירה עצמה צריכה להיות מדעתם ומרצונם הטוב.

כמ"ש, וה' נתן את חן העם בעיני מצרים, וישאילום וינצלו את מצרים. הרי שלא יכלו ישראל לנצל את מצרים, זולת ע"י מציאת חן שמצאו בעיני מצרים. ולכן הקב"ה לא הוציא ישראל ממצרים בעל כורחו של פרעה, אלא שציווה אליו, שלח את עמי ויעבדוני, דווקא בהסכמתו. וכן היה באמת אחר מכת בכורות, שנאמר, ויקם פרעה לילה, ויאמר קומו צאו מתוך עמי, ולכו עבדו את ה' פְּדֹבְרְכֶם. מטעם שאין הכלים והניצוצים האלו נמסרים מהמצרים לישראל, אלא מדעתם ורצונם. וע"כ היה צריך פרעה לקום לילה ולומר לישראל מדעתו ורצונו, קומו צאו מתוך עמי, שבדיבורים הללו מסר להם הכלים מדעתו ורצונו.

והמוחין הללו, שהם מדרגת אור החיה, נגמרים בג"פ, בג' בחינות מוחין:

א. בדרך ניסיון, כמו אברהם, שלא ציווהו הקב"ה לרדת מצריימה, אלא ששלח רעב בארץ, והכריח אותו בזה לרדת מצריימה מדעתו עצמו. ואחר שנלקחה שרה אל בית פרעה, ונצטער כל אותו הלילה, חשב שהעניש אותו הקב"ה על החטא שירד למצרים ונתחבר ברשעים הללו. ואחר שעמד בניסיון ולא הרהר אחר מידותיו של ה', זכה לקבל מפרעה את הכלים והניצוצים למוחין

בעודה בתיבה, שהיה אורה כאור השמש. ושרי פרעה, שהוציאו אותה מהתיבה, וראו אותה עומדת ביופייה כמלפנים בעודה בתיבה, וע"כ יש כאן ב' ראיות: של המצרים ושל שרי פרעה.

קטז) אוי לרשעי עולם הללו, שאינם יודעים ואינם מסתכלים כדי להבין, שכל מה שיש בעולם מהקב"ה הוא. שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה את כל המעשים כולם שבועולם. שהוא ידע מראש מה שיהיה בסוף. שכתוב, מגיד מראשית אחרית. והוא צופה ועושה מעשים מראשית, כדי לחזור עליהם ולעשותם בשלמות לאחר זמן.

קיז) אלמלא נלקחה שריי אל פרעה לא היה פרעה מוכה. והכאה זו גרם הכאה לאחר מכאן, שיוכו המצרים בנגעים גדולים, ביציאת ישראל ממצרים. כאן כתוב, וינגע ה' את פרעה נגעים גדולים. ושם, ביציאת ישראל ממצרים, כתוב, וייתן ה' אותות ומופתים גדולים. שם הם עשר מכות, אף כאן הוכה פרעה עשר מכות. וכמו שעשה הקב"ה לישראל ניסים וגבורות בלילה, אף כאן עשה הקב"ה ניסים וגבורות בלילה. הרי בשעה שעשה המכות לפרעה בשביל שרה, היה צופה ומביט לחזור עליהם ולעשותם בגמר שלמותם לאחר זמן, בעת יציאת ישראל ממצרים.

הכלים והניצוצים של מוח החכמה דאדה"ר, שנשרו ממנו בסיבת חטא עצה"ד ונמסרו לקליפות, המה נמסרו למצרים. וזה חכמת מצרים. שבשעה שישראל יבררו כל הכלים הללו מהם, ויחזירו אותם לקדושה, נאמר אז, וְהֶאֱבַדְתִּי אֶת חִכְמַת מִצְרַיִם. אמנם אין הבירור הזה יוכל להיעשות, אלא ע"י המצרים עצמם, ולא ע"י עובדי ה'. כי אי אפשר לבררם לצורך הקדושה, זולת אם ימשיך לתוכם אור העליון ממעלה למטה. כי כמו שנפגמו ע"י המשכת האור ממעלה למטה, שזה איטור עצה"ד, כן צריך להיות טהרתם מהקליפות, ע"י המשכת האור אליהם מלמעלה למטה. כמ"ש, כל דבר אשר

היו חותרים לדעת ולהבין כמו אברהם, שכל מה שיש בעולם מהקב"ה הוא, אז היו זוכים לבחינה הב', שהקב"ה יצווה אותם לרדת למצרים, שזה השגת מדרגה גדולה דמוחין דחיה, כמו שזכו ישראל ביציאת מצרים בליל פסח.

וכתוב, שאינם מסתכלים להבין ולדעת כמו אברהם, שכל מה שיש בעולם מהקב"ה הוא, שהוא ידע מראש מה שיהיה בסוף. והוא צופה ועושה מעשים מראשית, כדי לחזור עליהם ולעשותם בשלמות לאחר זמן. שצריכים להסתכל עד שיוזכו וישיגו, שאלו המכות, שקיבל פרעה בפעם הראשונה באברהם, היה תכף ע"י הקב"ה עצמו, שהיה אז צופה ומביט בראשית, מה שיהיה באחרית, ביציאת מצרים. שהם רשימה והכנה לביורוי המוחין, ששיגו בשעה שייתן להם רשות לרדת אל מצרים, כמו שנתן רשות לישראל, שאמר לו, אנוכי ארד עימך מצריימה. כי הזוכה לזה, ישיג אז המוחין הגדולים דאור החיה.

וזהו שמשווה הניסים של שרה לניסים של יציאת מצרים. כי כל המעשים דבחינה א' דמוחין דו"ק דחיה, הם רשימה והכנה למוחין דבחינה ב', שהם מוחין דחיה. וגם אברהם עצמו זכה בידיעה זו, כמ"ש, ידוע תדע, כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם. שבידיעה זו השיג גם הוא אותם המוחין דיציאת מצרים.

קית אמר דוד, אפילו בני העולם יבואו ויעשו עימי מלחמה, לא יוכלו לי, כי ואתה ה' מגן בעדי, כבודי ומרים ראשי. כתוב, מגן בעדי. אמר דוד להקב"ה, ריבוננו של עולם, מפני מה אין חותמים בי ברכה, כמו שחותמים ברכה באברהם, שכתוב, אנוכי מגן לך. ואומרים, מגן אברהם. ולמה אין חותמים בי, מגן דוד?

קיט והשיב הקב"ה לדוד, אברהם, כבר פתנתיו וצרפתי, ועמד בניסיון לפני בקיום שלם. אמר לו דוד, פתנני ה' ונסני, צרפה פליתי וליבי. כיוון שעשה אותו מעשה של בת שבע, נזכר דוד מה שאמר לפני הקב"ה.

הגדולים, שנפלו לרשותו בעת החטא דעצה"ד, כמ"ש, ולאברם היטיב בעבורה. וכן כתוב, ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אותו. כדוגמת הכתוב ביציאת מצרים, ויהי בשלח פרעה את העם. שבוה מסר לו פרעה את הכלים מדעתו ורצונו הטוב. ובחינה זו נבחנת לביורוי הכלים, למוחין דו"ק של המדרגה דאור החיה. והוא מטעם, שלא השיג אותה ע"י דבר ה', זולת ע"י חטא וניסיון.

ב. ע"י מאמר ה', שהקב"ה אמר לו לרדת למצרים. וזהו מבואר בדבר ה', כמ"ש, ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, במוחין דחיה. וכן אמר ליעקב, אנוכי ארד עימך מצריימה, ואנוכי אצלך גם ע"ל. ולפי שהירידה היה ברשות הקב"ה, ע"כ הכלים שהוציאו משם חשובים ביותר, וזכו בהם למוחין הגדולים דחיה, המוחין של ליל פסח.

ג. במעמד הקדוש, שזכו לשמוע מפי הגבורה, אנוכי ה' אלקיך, אשר הוציאתך מארץ מצרים. שזה ההמשך של גילוי המוחין דיציאת מצרים, המוחין דיחידה, שהיא חירות ממלאך המוות.

והנה נתבאר, שאין המוחין הללו נשלמים, אלא בג"פ. שבפעם הראשונה המה מחויבים לבוא בדרך חטא וניסיון, משום שתחילת הבריור נעשה באיסור ע"י המצרים, ואם היה הקב"ה מצווה אותו לרדת אל מצרים, היה מתדבק בהם, ובמעשיהם, ולא היה פורש מהם לעולם. ע"כ מוכרח לבוא מעצמו בדרך חטא, כדי שימהר להסתלק מהם.

ע"כ כתוב, אוי לרשעי עולם הללו, שאינם יודעים ואינם מסתכלים כדי להבין, שכל מה שיש בעולם מהקב"ה הוא. רשעי העולם, אותם שהתחילו לקבל מדרגות קדושות, ונתעכבו בתחילתם, ואינם משיגים יותר, וזה עוון פלילי, שהזוהר מכנה אותם שנכנסים ולא יוצאים, ועיקר עיכובם יקרה להם, בעת השגת מוחין דחיה בפעם הראשונה, מפאת שחושבים, שמוחין הללו השיגו ע"י מעשיהם הם, ולא ע"י הקב"ה. ואם

אמר, בחנת ליבי.

קכ אמר דוד, אני אמרתי, בְּחַנְנִי ה' וְנִסְנִי, ואתה בחנת ליבי בניסיון עם בת שבע. אני אמרתי, צָרְפָּה כְּלִיּוֹתִי, ואתה צָרְפַתְנִי בַל תִּמְצָא. זְמוֹתֵי כָּל יַעֲבוֹר פִּי, מִי יִיתֵן שְׂאוֹתוֹ דָּבָר שֶׁחֲשַׁבְתִּי לֹא הִיָּה עוֹבֵר אֶל פִּי, וְלֹא אִמַּרְתִּי אֹז, בְּחַנְנִי ה' וְנִסְנִי.

כי הכתוב, ואתה ה' מגן בעדי, וכן, אנוכי מגן לך, סובב על המוחין הנבררים ע"י המצרים. ומכונים מגן מב' טעמים:

א. משום שאין מי ששיגם, אלא בדרך מגן והצלה. כמו שפרעה הוכה להגן על שרה ולהוציאה משם. וכן להגן על ישראל ולהוציאם ממצרים.

ב. משום שהזוכה בהם, אין לו עוד פחד משום דבר. ונבחנים ע"כ כמו שהם מגן בעדו. וזה אמר דוד, אפילו בני העולם יבואו ויעשו עימי מלחמה, לא יוכלו לי, כי ואתה ה' מגן בעדי. שהזוכה בהם אינו מפחד עוד משום דבר.

וכשדוד אמר, מפני מה אין חותמים בי ברכה, כמו שחותמים ברכה באברהם, הוא ביקש על המוחין דמגן. כי בכל ברכה ממשיכים בה תחילה בחינת ו"ק ממדרגה המיוחדת לה. ובחתימת הברכה ממשיכים הג"ר שבה. ובחתימה המגן נמשכים בחינת הג"ר הגדולים, שהכלים נבררים ע"י המצרים. ולפי שאברהם זכה בהם, ע"כ כתוב בו, אנוכי מגן לך. וע"כ חותמים בו, מגן אברהם.

וביקש דוד מהקב"ה, שיוזכהו ג"כ במוחין הגדולים הללו כמו לאברהם. והשיב הקב"ה לדוד, שבפעם הראשונה אי אפשר להשיג מוחין הללו, אלא ע"י ניסיון, כמו אברהם, שלא זכה בהם אלא ע"י שבחנתיו בניסיון של חטיפת שרה. ואם אתה מוכן לבוא בניסיון כמוהו, תוכל גם עתה לזכות בהם. ושומר לו דוד, בְּחַנְנִי ה' וְנִסְנִי, שגם הוא מוכן לכך, כמו אברהם.

וכתוב, כיוון שעשה אותו מעשה של בת שבע, נזכר דוד מה שאמר לפני הקב"ה. אמר בחנת ליבי. כי באמת הייתה בת שבע בת

זוגו של דוד מיום שנברא העולם, אלא דוד לא היה יכול להשפיע לבת שבע אותם המוחין, כמו אברהם, שלא היה יכול לברר אותם. וכמו שבררו המצרים אותם בשביל אברהם, ואברהם קיבל אותם מהמצרים בדרך חטא וניסיון, כן אוריה החתי נשא את בת שבע תחילה, והוא השפיע לה אותם המוחין, ואח"כ קיבל דוד את המוחין הללו באמצעות בת שבע ע"י חטא וניסיון, בדומה לאברהם. ואז זכה באלו המוחין דמגן, כמו אברהם. אלא שנדמה לו תחילה, שלא עמד בניסיון כראוי, משום שהרג לאוריה בחרב בני עמון. וע"כ אמר, בחנת ליבי. אבל לבסוף מחל לו הקב"ה, וזכה במוחין הללו.

קכא ועכ"ז חותמים בו ברכה, מגן דוד, שזכה במוחין דמגן, כמו אברהם. ואחר שזכה בהם אמר דוד, ואתה ה' מגן בעדי, כבודי ומרים ראשי. שמדרגה זו של מגן היא כבודי, שאני מתעטר בה.

קכב הקב"ה הוא מגן לצדיקים, שלא ישלטו בהם אנשים. והקב"ה הגן על אברהם, שלא ישלטו בו ובאשתו. כי בְּיָצְוֹ עָלָיו פָּרַעַה אֲנָשִׁים וישלחו אותו, מסר לו גמר הכלים דמוחין דמגן. שזה כמו, ויקם פרעה לילה, ויאמר קומו צאו מתוך עמי, ויהי בשלח פרעה את העם. ואז נמשכו לאברהם המוחין דמגן באותם הכלים, כי עתה זכה במוחין דמגן. שהזוכה בהם אינו מפחד עוד משום איש.

קכג השכינה לא הייתה מסתלקת משרה כל אותו הלילה. בא פרעה לקרב אליה, בא המלאך והיכה אותו. בכל עת שאמרה שרה הך, הוא היכה. ואברהם היה מפציר בתפילה בריבונו, על שרה, שלא יוכלו לשלוט עליה. וכמ"ש, וצדיקים ככפיר יבטח. וכאן היה ניסיון, שניסה ה' את אברהם, ולא הרהר אחר הקב"ה.

קכד משום זה לא ציווה אותו הקב"ה לרדת למצרים, אלא הוא ירד מעצמו, כדי שלא יהיה פתחון פה לבני העולם על הקב"ה, כי אמר לו לרדת למצרים, ואח"כ הצטער על אשתו.

העולמות. והנוקבא עומדת על צדיק אחד, כמ"ש, וצדיק יסוד עולם. ועליו עומד העולם, הנוקבא, ובשבילה הוא נסמך, ועליו היא נשתלת, שמשפיע לה מג' קווים שלו.

קכח הרי כתוב, על שבעה עמודים העולם עומד, חג"ת נהי"מ, ולא על צדיק אחד בלבד? אלא כל עמודים האחרים עומדים בכוח עמוד השביעי, שהוא הסומך של העולם, והוא הנקרא צדיק, יסוד דו"א. והוא משקה ומרווה את העולם, הנוקבא, וזו כל העולמות. בעת שיסוד דו"א נוסע מהבינה, נבחן היסוד לשביעי מהבינה, ועליו לבדו העולם עומד.

קכט ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. יסוד דו"א, היוצא מבינה שחזרה לחכמה, הנקראת עדן. וזה הוא העמוד שהעולם עומד עליו, והוא המשקה לגן, הנוקבא, והגן מושקה ממנו, ועושה ממנו פירות, שהם נשמות בני אדם. וכל הפירות פורחים בעולם, הנוקבא, והן קיום העולם וקיום התורה. פירות האלו הם נשמות הצדיקים, שהן פרי מעשיו של הקב"ה.

קכז צדיק כתמר יפרח, כארוז בלבנון ישגה. תמר, כיוון שקצצו אותו, לא יחזור ויעלה עד ע' (70) שנים, אף הצדיק כן, כיוון שנאבד מהעולם, לא יבוא אחר תחתיו, עד ע' שנים, חג"ת נהי"מ, שכל אחת כלולה מעשר. מפני שאין לו שלמות זולת בנוקבא, המלכות, ספירה השביעית. וע"כ נצרך לכל ע' השנים.

קכו צדיק כתמר יפרח, להורות, תמר עולה זכר ונקבה, אף הצדיק עולה זכר ונקבה. הזכר הוא צדיק והנקבה היא צדקה, כמו אברהם ושרה. וע"כ אינו נשלם אלא בע' שנה שלמים.

קכז כארוז בלבנון ישגה. ארוז בלבנון הוא עליון על כל האילנות, אף הצדיק הוא עליון על כל, והכל יושבים תחתיו. כלומר, שמתקיימים בזכותו. כי הצדיק יסוד דו"א, שורשו בבינה, נכלל שם בקו המכריע בין ימין ושמאל. וע"כ הוא נבחן לעליון על כל ז"ס חג"ת נהי"מ. וכן הוא הממשיך המוחין מבינה ומשפיע אותם לנוקבא, וממנה לכל

הקב"ה משתעשע בנשמות הצדיקים

[הקב"ה משתעשע בנשמות הצדיקים]

להקב"ה, משום שיש להם נשמות קדושות, כמ"ש, בנים אתם לה' אלקיכם, כי נשמות הן בנים, פרי מעשיו של הקב"ה.

עולם העליון, הנוקבא, הנקראת לילה, אשר שלמותה מצד קו השמאל, נגלית מחצות לילה ואילך, מחזה ולמטה של הנוקבא. כמ"ש, ותקם בעוד לילה. אמנם להיות הארת השמאל חכמה בלי חסדים, הוא עוד לילה, כי אור החכמה אינו יכול להאיר בלי לבוש של חסדים. ע"כ כתוב, עולם העליון נצרך להתעוררות מעולם התחתון. שעולם העליון, הנוקבא, חכמה בלי חסדים, אינו יכול להאיר ונצרך להתעוררות, להעלאת מ"ן מעולם התחתון, מעוה"ו, מהנשמות, שיעלו מ"ן אליה, שעל מ"ן הללו יוצאת קומת חסדים, ומגלה את קו האמצעי, הקב"ה,

קל משום שהנשמות הן תולדות הקב"ה, בכל לילה ולילה עולות נשמות הצדיקים לגן עדן. וכשנחלק הלילה, הקב"ה בא לגן עדן להשתעשע בהן. אם בנשמות החיים, אם בנשמות הנפטרים. באלו שמשכנן בעולם האמת, ובאלו שמשכנן בעוה"ו, בכולן הקב"ה משתעשע בחצות לילה בגן עדן. כי לא לבד נשמות הנפטרים עולות בכל לילה למ"ן, אלא אפילו נשמות החיים עולות ג"כ למ"ן ולשעשועים בכל לילה.

קלא עולם העליון נצרך להתעוררות מעולם התחתון. וכאשר נשמות הצדיקים יוצאות מעוה"ו, ועולות למעלה לגן עדן, מתלבשות כולן באור העליון בצורה יקרה. ובהן הקב"ה משתעשע ומשתוקק אליהן, כי הן פרי מעשיו. וע"כ נקראים ישראל בנים

המכריע ומלביש החכמה באור החסדים. וכאשר נשמות הצדיקים יוצאות מעוה"ז, ועולות למעלה לגן עדן, לנוקבא, הן מעלות מ"ן ומגלות בה את קו האמצעי, הקב"ה, המכריע ומלביש החכמה בחסדים, שלבוש הזה דחסדים מכונה לבוש יקר. וע"כ כתוב, מתלבשות כולן באור העליון בצורה יקרה, כי שיעור האור שהתחתון גרם בעליון, זוכה בו גם התחתון. וע"כ כיוון שהנשמות גרמו לבוש יקר דחסדים לנוקבא, זוכות בו גם הן. ומתלבשות בלבוש יקר הזה. ובהן הקב"ה משתעשע ומשתוקק אליהן, כי הקב"ה הוא קו אמצעי, שע"י העלאת מ"ן של הנשמות, הוא בא לנוקבא, גן עדן, ומשלים אותה בקו האמצעי. וע"כ משתעשע עם הנשמות ההן, ומשתוקק אליהן. כי הן פרי מעשיו, שהן תולדות הקב"ה. וע"כ נקראים ישראל בנים, כמ"ש, בנים אתם לה' אלקיכם.

קלב ואפילו בנשמות שבעוה"ז הוא משתעשע. משום, שבחצות לילה, כל אלו צדיקי אמת מתעוררים כולם לקרוא בתורה ולהשמיע תשבחות של התורה. והקב"ה וכל אלו הצדיקים שבתוך גן העדן, כולם מקשיבים לקולותיהם. וחוט של חסד נמשך עליהם ביום. כלומר, שע"י המ"ן, שהם מעלים, ע"י התורה והתשבחות, נמשך קו האמצעי אל הנוקבא, שהוא אור החסדים. ולפי שהם גרמו לאור הזה, זוכים גם הם באותו השיעור שגרמו לנוקבא. וכמ"ש, יומם יצווה ה' חסדו, ובלילה שירו עימי שבשביל

השירה שבלילה זוכים לחסדו ביום. **קלג** וע"כ התשבחות, העולות לפני הקב"ה בלילה, הן תשבחות שלמות. בשעה שישראל היו סגורים בכתייהם, כשהקב"ה הרג את בכורי מצרים, היו אומרים לפני הקב"ה הלל ותשבחות.

קלד דוד המלך היה קם בחצות לילה. לא היה יושב או שוכב במיטה, ואומר שירות ותשבחות. אלא כמ"ש, חצות לילה אקום להודות לך. אקום ודאי, בעמידה, היה עוסק בשירות ותשבחות של התורה.

מוחין דנה"י באור הנפש מכונים שכיבה, שאין לשוכב שום קומה. מוחין דו"ק מכונים ישיבה, כי היושב, נמצאים נה"י שלו מקופלים תחתיו, והוא חסר או נה"י דכלים וג"ר דאורות. מוחין דג"ר מכונים עמידה, כי אז כל ג' חלקי קומת האדם זקופים: ראש, תוך, וסוף. במוחין דג"ר האלו, הנבחנו לעמידה, היה עוסק בשירות ותשבחות לפני הקב"ה, ששיעור קומתו גדלה בכל הגדלות.

קלה ומשום שעסק בשירות ותשבחות במוחין דג"ר, שהוא עמידה, אור החיה, דוד המלך חי לעולם. ואפילו בימות המלך המשיח, הוא המלך. שמלך המשיח, אם הוא יהיה מבין החיים, דוד שמו. ואם הוא יהיה מנשמות הנפטרים, שיעמדו לתחייה, דוד שמו. והוא היה מעורר השחר מטרם שיבוא, שכתוב, עוֹרָה כבודי עוֹרָה הַנְּבִל וְכִינוֹר אָעִירָה שַׁחַר. שהיה קם לעסוק בתורה תמיד, מטרם שיאיר השחר.

וַיִּנְגַע ה' אֶת פִּרְעוֹה

לא הגדת לי כי אשתך היא. מאין ידע ששרה אשת אברם היא? שהרי לא כתוב כאן כמו שנאמר באבימלך, ועתה הִשָּׁב אֶתְּךָ אִישׁ. וכאן לא אמר הקב"ה לפרעה כלום.

קלח הרי כתוב, על דבר שריי אשת אברם, כי כן היו המלאכים אומרים, על דבר שריי אשת אברם. אבל לא דיבר עימו הקב"ה, כמו שדיבר עם אבימלך, אלא לא יותר

קלו כל אותו הלילה ששרה הייתה אצל פרעה, באו מלאכים העליונים לומר לפני הקב"ה בשירות ותשבחות. אמר להם הקב"ה: לכו כולכם ונגעו נגעים גדולים במצרים, לרשימה וסימן, למה שאני עתיד לעשות לאחר כך. כמ"ש, וַיִּנְגַע ה' אֶת פִּרְעוֹה נִגְעִים גְּדוּלִים.

קלז ויקרא פרעה לאברם ויאמר, למה

וגרם מוות לכל העולם. ולא נתפתה כנוח, כאשר ירד לאותה המדרגה, שכתוב, וַיִּשֶׁתּ מַהֲיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בַּתּוֹךְ אוֹהֵלוֹ. אוֹהֵלָה כְּתוּב בְּאוֹת ה', שהיא אישה זרה.

קמג אבל באברהם כתוב, ויעל אברם ממצרים הנגבה. שעלה ולא ירד, וחזר למקומו, למדרגה העליונה, שנתדבק בה בתחילה. ומעשה זה היה, כדי להורות חכמה, שנתקיים בקיום שלם כראוי לו. ולא נתפתה אחר המצרים, ועמד בקיומו וחזר למקומו, הנגבה, זהו רוח דרום, חסד דו"א, מדרגה העליונה שאחזו בה בתחילה. שכתוב, הָלוֹךְ וְנֹסֵעַ הַנִּגְבָּה. אֵף עֵתָה הַנִּגְבָּה, הַמְּקוֹם שֶׁנִּתְדַבֵּק בּוֹ בַתְּחִילָה.

קמד אם לא ירד אברם למצרים, ולא נצרך שם בתחילה, לא היה חלק גורלו בהקב"ה. כעין זה היה לבניו, כאשר רצה הקב"ה לעשותם עם אחד, עם שלם, ולקרבתם אליו. אם לא ירדו מתחילה למצרים, ולא נצרכו שם, לא היו עם אחד שלו. כעין זה, אם לא ניתנה ארץ הקודש מתחילה לכנען, והיו מושלים בה, לא הייתה הארץ חלקו וגורלו של הקב"ה. והכל סוד אחד.

ממילות אלו נאמרו לו: נַגַּע זֶה עַל דְּבַר שְׂרִי אֵשֶׁת אַבְרָם. וגם זה לא דיבר עימו הקב"ה, אלא המלאכים המכים אמרו זה. אז ידע כי היא אשת אברם. מיד, ויקרא פרעה לאברם.

קלט וַיֵּצֵא עָלָיו פְּרֵעָה אַנְשִׁים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְרַב אָדָם לְהִרְעֵ לָהֶם. וַיִּשְׁלַחוּ אוֹתוֹ, שְׁלִיּוֹ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה לְפָרְעָה, כֵּן אַתָּה עֹתִיד לַעֲשׂוֹת לְבָנָיו, אַתָּה תְלוּוֶה אוֹתָם מֵאֶרֶץ, שְׁכֵתוֹב, וְיִהְיֶה בְשִׁלַּח פְּרֵעָה אֶת הָעַם, שְׁלִיּוּוֶה אוֹתָם מִכָּל אֶרֶץ.

קמז ונצרך אברהם לכל זה, כדי להגדיל שמו של אברהם ושרה בעולם. שאפילו במצרים, שהמה מכשפי העולם, שאיש לא יכול להציל עצמו מהם, גם שם נתגדל אברהם ונתעלה למעלה. וכמ"ש, ויעל אברם ממצרים, הנגבה, למדרגתו שהיה בה בתחילה.

קמא הכתוב מרמו מדרגות המצרים שממשיכים החכמה מלמעלה למטה. אשר אברהם ירד לעמוקות שלהם, וידע אותן, ולא נתדבק בהם, אלא חזר אל ריבונו.

קמב ולא נתפתה מהם, כמו אדם, כאשר הגיע לאותה מדרגה, נתפתה ע"י הנחש,

נפשי איוויתיק בלילה

הגוף ביום, היא עולה למעלה. ואם אינה טהורה, היא נטמאת בין הקליפות הללו ומתדבקת בהן, ולא תעלה עוד.

קמח ושם, בין הקליפות, מודיעים לה מאלו דברים העתידים לבוא בזמן קרוב, והנפש מתדבקת בהם. ולפעמים, שמצחקים בה, ומודיעים לה דברי שקר. וכך הולכת באותו אופן כל הלילה, עד שייעזר האדם משנתו, ואז חוזרת הנפש למקומה, לגוף. אשריהם הצדיקים, שהקב"ה מגלה להם בחלום את הסודות שלו, כדי שישמרו עצמם מהדין. אוי לאותם הרשעים, המטמאים עצמם ונפשם. **קמט** אלו שלא נטמאו ביום, כשעולים למיטתם לישון, עולה הנפש ונכנסת תחילה,

קמו איך בני העולם אינם מסתכלים להבין דברי תורה. ולדעת על מה הם עומדים בעולם. ואמר, נפש האדם, בעת שעולה לישון על מיטתו, יוצאת ממנו ועולה למעלה, כמ"ש, נפשי איוויתיק בלילה. ואין לומר שגם שאר המדרגות, רוח ונשמה, עולים עימה למעלה. כי לא כל אחד ואחד רואה פני המלך. אלא הנפש עולה אל המלך ולא נשאר אז עם הגוף, אלא רק רשימה אחת, שהיא מידת החיים של הלב.

קמז והנפש הולכת מהגוף ומבקשת לעלות. וכמה מדרגות על מדרגות הן לעלות. היא משוטטת ופוגשת בקליפות של אורות הטומאה. אם היא טהורה, שלא נטמאת עם

מתראה אל פני המלך, ומתדבקת ברצון להיראות, בתשוקה עליונה, לראות בנועם המלך ולבקר בהיכלו. וזה הוא אדם, שיש לו חלק תמיד בעוה"ב.

בין כל אלו מדרגות הקליפות, ועולה מהן, ואינה מתדבקת בהן. ואח"כ הולכת ומשוטטת ועולה למעלה לפי מדרגתה. **קנ** אותה הנפש שוכתה לעלות, היא

נפש רוח נשמה

מהאורות נר"ן. וזו סמוכה לגוף, ומזינה אותו, והגוף אוחוז בה, והיא נאחזת בגוף. לאח"כ הנפש מתתקנת ע"י מעש"ט שעושה האדם, ונעשית כיסא, שישרה עליה הרוח, בכוח התעוררות של הנפש הנאחזת בגוף. כמ"ש, עד יַעֲרָה עלינו רוח ממרום.

קנו לאחר שכבר נתקנו שניהם, הנפש והרוח, הם עתידיים לקבל נשמה. כי הרוח נעשה כיסא אל הנשמה שתשרה עליו. ונשמה זו היא עליונה על כולם וסתומה, בלתי מושגת, נסתרת מכל נסתר.

קנז נמצא, שיש כיסא לכיסא, כי הנפש היא כיסא לרוח, שהוא ג"כ כיסא. וכיסא אל העליון עליהם, כי הרוח הוא כיסא אל הנשמה, שהיא עליונה עליהם. וכשתסתכל במדרגות, תמצא, איך אור החכמה נמשך ע"י נר"ן הללו. והכל הוא חכמה להשיג בדרך הזה דברים סתומים.

קנח נפש היא התעוררות תחתונה הנדבקת בגוף. כעין אור הנר, שאור התחתון שבו, שהוא שחור, נדבק בפתילה, ואינו נפרד ממנו, ואינו מתתקן אלא בו. וכשאור השחור מתתקן ונאחז בפתילה, הוא נעשה כיסא לאור הלבן העליון שעליו, כי הוא שורה על אור השחור. ואור הלבן הזה הוא כנגד אור הרוח.

קנט לאחר ששניהם מתתקנים, אור השחור ואור הלבן שעליו, נעשה אור הלבן כיסא לאור סתום, שאינו נראה ולא נודע מה ששורה על אור הלבן. והוא כנגד אור הנשמה. ואז הוא אור שלם. באופן שיש באור הנר ג' אורות זה על זה:

א. אור שחור הדבק בפתילה, שהוא למטה

מכולם,

קנא וזו היא נפש, אשר בעת שהשתוקקות שלה עולה, היא להקב"ה, ואינה מתדבקת במיני אורות אחרים, והיא הולכת אחר מינה הקדוש, במקום שיצאה משם, שהוא הנוקבא, שהנפש יוצאת ונמשכת ממנה. ומשום זה כתוב, נפשי איוויתיך בלילה, כדי לרדוףך אחרריך, להידבק בך, ולא להתפתות אחר מין אחר זר.

קנב נפשי, זו היא השולטת בלילה. ולרדוףך אחר המדרגה שלה, הנוקבא דז"א, להידבק בה. כמ"ש, נפשי איוויתיך בלילה, הנפש השולטת בלילה, שאז עולה ומתראה אל פני המלך. ורוח שולט ביום, כמ"ש, אף רוחי בְּקִרְבֵי אֲשֶׁתְּךָ.

כלומר, נ"ר נמשכים מזו"ן. הרוח מז"א, חסדים. הנפש מהנוקבא. וכמו שז"א שולט ביום, כן הרוח שולט ביום. וכמו שהנוקבא שולטת בלילה, כמ"ש, ותקם בעוד לילה, כן הנפש שולטת בלילה. להיותה דומה אל הנוקבא, שבה נוהג ראייה. אבל שאר המדרגות, רוח ונשמה, הנמשכים מז"א ובינה, אינם עולים להיראות לפני המלך, כי בהם אינה נוהגת ראייה.

קנג נ"ר הם לא ב' מדרגות נפרדות זו מזו, אלא מדרגה אחת הם, והם שניים בחיבור יחד. ואחת עליונה, השולטת עליהם ומתדבקת בהם, והם בה, ונקראת נשמה.

קנד וכל המדרגות עולות בסוד החכמה. כי כשהמדרגות מסתכלות זו בזו, מסתכל אז האדם בחכמה העליונה. ונשמה הזו נכנסת בנ"ר, והם מתדבקים בה. וכאשר שולטת הנשמה, נקרא אז האדם קדוש, שלם מכל, והוא ברצון אחד אל הקב"ה.

קנה נפש היא התעוררות תחתונה

תוך אותם האורות שלהם, ונצרך ושב למקומו. כיוון שירד למצרים ונצרך שם, מיד, ויעל אברם ממצרים הנגבה, עלה ודאי. כלומר, שהיה לו עלייה במדרגה. כי זכה לאור החיה, חכמה דימין. ושב למקומו, לא"י. ונתדבק באמונה העליונה, שכתוב הנגבה, שפירושו, חכמה דימין, חסד שעולה לעת גדלות ונעשה חכמה. אמנם יש גם במדרגה זו חמש מדרגות נרנח"י. ועתה זכה למדרגות הראשונות שבה.

קסב) מכאן ואילך ידע אברהם חכמה עליונה ונתדבק בהקב"ה, ונעשה ימינו של העולם. לכן כתוב, ואברם כבד מאוד במקנה בכסף וזהב. כבד מאוד, מצד מזרח, ת"ת. במקנה, מצד מערב, מלכות. בכסף, מצד דרום, חכמה. בזהב, מצד צפון, בינה.

קסג) באו כל החברים ונשקו ידיו של רבי שמעון, בכו, אוי, כאשר תסתלק מהעולם, מי יאיר אור התורה. אשרי חלקם של החברים, ששמעו דברי תורה הללו מפיו.

ב. אור הלבן, השורה על אור השחור, ג. אור סתום לא גודע, השורה על אור הלבן.

וכן הוא האדם השלם בכל, שיש לו ג"כ ג' אורות זה על זה, כנ"ל באור הנר, שהם נר"ן. ואז נקרא האדם בשם קדוש. כמ"ש, לקדושים אשר בארץ הַמָּה.

קס) בשעה שאברהם בא לארץ נראה לו הקב"ה, כמ"ש, ויבן שָׁם מזבח לה' הנראה אליו. השיג שם אור הנפש, בנה מזבח למדרגה זו. לאחר זה כתוב, הָלוֹךְ וְנֹסוּעַ הַנִּגְבָּה, שהשיג בזה אור הרוח. ואח"כ, שעלה להידבק תוך אור הנשמה, בינה, העולם הנסתר, כתוב, ויבן שָׁם מזבח. ולא כתוב, לה' הנראה אליו. אשר זה הוא נשמה, שהיא סתומה מכל סתום. וע"כ לא כתוב בה, לה' הנראה אליו, כמו שכתוב באור הנפש.

קסא) לאח"כ ידע אברהם שהוא צריך להיצרך ולהתעטר עוד במדרגות. מיד, וירד אברם מצריימה, וניצל משם ולא נתפתה

וילך למסעיו

חסדים. וע"כ אומר, מנגב עד בית אל נמצא סוד החכמה כראוי. כי כשמחבר את הנגב, שהוא חסדים, עם החכמה, שבבית אל, יכולה החכמה להאיר כראוי. אבל מטרם שנתחברה בנגב, אין החכמה שבבית אל יכולה להאיר.

קסו) עד המקום, אשר היה שם אוהלו בתחילה. כתוב אוהלה עם ה' ולא עם ו'. זהו אשר אוהלה הוא בית אל, הנקראת אבן שלמה, הנוקבא דו"א. עוד מציין שכוונתו על הנוקבא. ואומר, אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה, שכתוב בו, לה' הנראה אליו, הנוקבא. ואז, ויקרא שם אברם בשם ה'. כי אז נתדבק באמונה שלמה, בנוקבא בשלמותה, שנקראת אמונה שלמה.

קסז) מתחילה עלה במדרגות ממטה למעלה. שכתוב, ויירא ה' אל אברם, ויבין

קסד) וילך למסעיו עד המקום, אשר היה שם אוהלו בתחילה. כלומר, שהלך לפקוד את מקומו ומדרגתו. למסעו כתוב בלי י', לשון יחיד. זו היא מדרגה הראשונה שנראה לו בתחילה. כתוב כאן, וילך למסעו. וכתוב, אבן שלמה מסע נבנה. אבן שלמה, מלכות של המלך, שהשלום שלו, שהוא ז"א. אבן שלמה, נוקבא דו"א. אף כאן היא הנוקבא דו"א.

קסה) למסעיו, שהלך בכל אלו המדרגות מדרגה אחר מדרגה, כמ"ש, מנגב ועד בית אל, כדי לתקן את מקומו, חסד, הנקרא נגב, ולחבר אותו עם בית אל, שהיא הנוקבא, ביחוד שלם. כי מנגב עד בית אל, נמצא החכמה. כי הנוקבא, הנקראת בית אל, היא מאירה באור החכמה, כי נקראת חכמה תתאה. אמנם אין החכמה יכולה להאיר בה בלי

למטה כדי שלא תעבור מאלו מדרגות העליונות, והן לא תעבורנה ממנה. ויתיחד הכל ביחוד אחד כראוי.

קע אז נתעטר אברהם ונעשה חלק גורלו בה' אשריהם הצדיקים שמתעטרים בהקב"ה, והוא מתעטר בהם. אשריהם בעוה"ז, ואשריהם בעוה"ב. עליהם כתוב, וְעַמְךָ כֹּלֵם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. וכתוב, ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום.

קעא אמר דוד, פְּנֵה אֵלַי וְחַנּוּן. והאם דוד, שהיה עניו, יאמר, פְּנֵה אֵלַי וְחַנּוּן? אלא שאמר זה בשביל מדרגה שלו, שמתעטר בה, שהתפלל בשביל הנוקבא דז"א, כמ"ש, תְּנֵה עֲזוּךָ לְעַבְדְּךָ וְהוֹשִׁיעָה לְבִן אִמְתְּךָ. תְּנֵה עֲזוּךָ, זהו עוז העליון, חכמה, שכתוב, וייתן עוז למלכו. מלכו זהו מלך סתם, שהוא מלך המשיח, המלכות, נוקבא דז"א. אף כאן, לעבדך, הוא מלך המשיח, כמו שאמרנו מלך סתם, הנוקבא.

קעג והושיעה לבן אִמְתְּךָ. והאם לא היה בנו של ישי, עד שהיה צריך לומר בשמו של אימו, ולא בשמו של אביו? אלא כאשר יבוא האדם להזכיר עצמו לקבל דבר עליון, הוא צריך לבוא בדבר שהוא ברור. וע"כ הזכיר את אימו, שאמר לבן אִמְתְּךָ, ולא לאביו. ועוד, הרי זהו מלך סתם, שלא התפלל בשביל עצמו, אלא בשביל הנוקבא, הנקראת מלך סתם. וע"כ הזכיר לאימו, הנוקבא. ולא הזכיר לאביו.

שם מזבח לה' הנראה אליו. וזהו מדרגה הראשונה, אבן שלמה, הנוקבא, שבה נוהג ראייה. ומכאן השיג נפש. ואח"כ כתוב, הָלוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנִּגְבָּה, שהלך מדרגה אחר מדרגה, עד שנתעטר בדרום, שהוא חסד דז"א, שהוא חלקו וגורלו. ומכאן השיג רוח. אח"כ, כשעלה יותר למעלה, סותם הדבר, ואומר, ויבין שם מזבח לה' סתם. ואינו אומר, לה' הנראה אליו. זהו עולם העליון, בינה. ומכאן זכה בנשמה. ומשם נסע עוד במדרגות, שירד למצרים ועלה משם, שבוה השיג מדרגת חכמה שמצד ימין, שחסד נעשה לחכמה. ואח"כ ירד ממעלה למטה, כמ"ש, וילך למסעיו. ונתדבק הכל במקומו כראוי להיות.

קסח כאשר תסתכל במדרגות שבכתוב, תמצא כאן עניין חכמה העליונה, החכמה דימין. כתוב, וילך למסעיו מנגב, מצד ימין, דרום. והוא התחלה של העליון, בינה, הסתום ועמוק למעלה עד א"ס. הנגב, חכמה שבראש קו ימין, התחלה ושורש אל הבינה, העומדת בראש קו שמאל. שחכמה זו סתומה ועמוקה עד א"ס. ומשם ירד מדרגה אחר מדרגה ממעלה למטה, מנגב עד בית אל, שהיא הנוקבא.

קסט ויקרא שם אברם בשם ה'. שהדביק היחוד במקומו כראוי, שכתוב, אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה. אשר עשה שם, כי מתחילה העלה את הנוקבא ממטה למעלה, ועתה הוריד אותה במדרגות, ממעלה

ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט

וערב רב עלה איתם.

קעה ומאין נשמע שלוט חזר לסורו לעבודה זרה? שכתוב, ויסע לוט מקדם, מקדמונו של עולם.

קעו כיוון שידע אברהם אשר לוט נטה ליבו אחר עבודה זרה, מיד, ויאמר אברם אל לוט, היפרד נא מעליי, אין אתה כדאי להתחבר עימי. אז נפרד אברהם ממנו, ולא

קעד ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט. רב כתוב חסר י', מורה שלוט רצה לחזור לעבודה זרה, שיושבי הארץ עבדו. וסוף הכתוב מוכיח זה, שכתוב, והכנעני והפריזי או יושב בארץ. שזה מלמד, שלוט היה רוצה לעבוד עבודה זרה כמותם. ומה שאומר רב חסר י', מורה על עבודה זרה. כמ"ש, ורב יעבוד צעיר. וכן עישו אמר ליעקב, יש לי רב. ויעקב אמר לו, יש לי כל. וכן הוא,

במקום האמונה, בנוקבא, ולדעת חכמת ריבוננו. ולוט ישב בערי הכיכר וַיֵּאָהֵל עד סדום. כלומר, שנתחבר עם רשעי עולם האלו, שיצאו מהאמונה, שכתוב עליהם, ואנשי סדום רעים וְחָטָאים לה' מאוד. כל אחד נפרד לדרכו כראוי לו, אברהם לקדושה ולוט לרשעי עולם.

בשביל זה, אשריהם החברים, שעוסקים בתורה יום ולילה, והתחברותם הוא בהקב"ה, שעושים כמעשה אברהם ולא כמעשה לוט. ועליהם כתוב, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום.

רצה עוד ללכת להתחבר עימו. כי כל מי שמתחבר לרשע, סופו ללכת אחריו ולהיענש בשבילו.

קעח וע"כ לא רצה אברהם ללכת עם לוט. ועכ"ז לא רצה לוט לחזור מחטאו. אלא כמ"ש, ויבחר לו לוט את כל כיכר הירדן, ויסע לוט מקדם. שפירושו, שנסע מקדמונו של עולם, ולא רצה להידבק באמונה השלמה, כמו אברהם.

קעט אברם ישב בארץ כנען. ארץ כנען, הנוקבא. ישב בארץ כנען, כדי להידבק

וה' אמר אל אברם, אחרי היפרד לוט

ובין מחזה ולמעלה, ששם החסדים מכוסים ונעלמים מהארת חכמה, שהוא קודש הקודשים. וע"כ נקרא קודש הקודשים בשם סתר המדרגה, כי החכמה מסתרת שם ואינה מתגלה. ומקום הזיווג במחזה ולמעלה במקום קודש הקודשים, שהשכינה הייתה מסתירה עצמה שם, כאישה שהיא צנועה לבעלה, ואינה יוצאת מביתה לחוץ, כי שם פני אדם.

קפג כשישראל שרויים בארץ הקדושה, הכל מתוקן כראוי, והכיסא, הנוקבא, שלם עליהם. שכיסא היה שלם לישראל העליון, עברו עבודת ה', שהעלו מ"ן, ובקעו אווירים של העולם, והעבודה עלתה למעלה למקומה לזו"ן, וגרמו להם זיווג. כי הארץ מתוקנת לעבודה רק לישראל. וע"כ שאר האומות היו מתרחקים מהארץ, שלא היו שולטים בה כמו עתה, כי לא היו ניזונים אלא מתמצית השפע, שהמשיכו ישראל ע"י עבודתם, והשלים גם את אוה"ע. אבל עיקר השפע הגיע לישראל, והאומות קיבלו רק תמצית מהשפע. לפיכך הייתה הממשלה לישראל.

קפד הלוא כמה מלכי האומות היו שולטים גם בזמן שהיה ביהמ"ק קיים בעולם? בבית ראשון, טרם שטימאו ישראל את הארץ, לא היו שולטים שאר האומות כל כך, אלא שניזונו מתמצית, ומתמצית הזוה

קפ אוי למי שמסתיר עצמו מלפני הקב"ה, שכתוב בו, הלוא את השמים ואת הארץ אני מלא, נאום ה'. ולמה יונה בא לברוח מלפני הקב"ה, כמ"ש, ויקם יונה לברוח תרשישה מלפני ה'?

קפא אלא כתוב, יונתי בְּחַגְוֵי הסלע בסתר המדרגה. יונתי, היא כנסת ישראל, השכינה. בְּחַגְוֵי הסלע, היא ירושלים, הגבוהה מכל העולם. מה סלע הוא גבוה וחזק מכל, אף ירושלים היא גבוהה וחזקה מכל. בסתר המדרגה זהו המקום שנקרא בית קודש הקודשים, שהוא הלב של כל העולם.

קפב כתוב על קודש הקודשים, שהוא בסתר המדרגה, משום שהשכינה הייתה מסתירה עצמה שם, כאישה שהיא צנועה לבעלה, ואינה יוצאת מביתה לחוץ. כמ"ש, אשתך כגפן פורייה בִּיְרֵכְתִי ביתך. כך כנסת ישראל אינה שורה מחוץ למקומה, בסתר המדרגה, אלא בזמן הגלות, שהיא בתוך הגלות, ע"כ שאר האומות יש להם טובה ושלווה יותר מישראל.

ביהמ"ק הוא הנוקבא. כמ"ש, והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין קודש הקודשים. כי הפרוכת היא הפרסא שבמקום החזה, המבדילה בין מחזה ולמטה, ששם החסדים מגולים בהארת חכמה, שהוא הקודש.

הוא אחד מד' נהרות הללו. הגן, השכינה, שממנה נמשך הנהר היוצא מעדן, חכמה, ונעשה לד' נהרות. ע"כ הייתה נגלה על ד' נהרות הללו מטרם שנבנה ביהמ"ק.

קצ ושם נגלה השכינה לצורך השעה, שהיו ישראל צריכים אותה, כדי לנחמם מצער של חורבן ביהמ"ק, אבל בזמן אחר לא נגלה השכינה בחוץ לארץ. ומשום זה, ברח יונה, כדי שלא תשרה עליו השכינה, ולא תתגלה עליו, וע"כ הלך מארץ הקדושה וברח. וכתוב, כי ידעו האנשים, כי מלפני ה' הוא בורח.

קצא כמו שהשכינה אינה מתגלה אלא במקום הראוי לה, כן אינה נראית ואינה מתגלה אלא לאיש הראוי לה. שהרי מיום שעלה ברצונו של לוט להתהפך בחטאו, נסתלק רוח הקודש מאברהם, וכשלוט נפרד ממנו, מיד שָׁרָה רוח הקודש על אברהם. כמ"ש, וה' אמר אל אברהם, אחרי היפרד לוט מעימו.

כי כל מדרגה נחלקת לפנימיות וחיצוניות, שבשורשו של התחלקות הזה עליית ה"ת לעיניים, ונעשה סיום חדש בסיום גו"ע, פרסא. ואח"פ יצאו לחוץ מהמדרגה. ולפיכך הכלים שלמעלה מפרסא שנשארו במדרגה, נקראים פנימיות, והכלים שיצאו למטה מפרסא, נקראים חיצוניות, או אחוריים. ואע"פ שבעת גדלות מוחזרים הכלים החיצוניים שלמטה מפרסא אל המדרגה, עכ"ז, כיוון שז"ת דאצילות, שהם זו"ן, אינם נשלמים אלא רק בדרך עלייה למקום שלמעלה מחוזה, שהוא השלמת התחתון בעליון, ואינם נשלמים במקומם עצמם, במקום שמחזה ולמטה, ע"כ נבחנים תמיד הכלים בינה ותו"מ שמחזה ולמטה לחיצוניות, כי לא יוכלו להתברר ולהשתלם מטרם גמיה"ת, כי אז יקבלו הזו"ן השלמה דמין הב'.

וזהו ההפרש מנשמת ישראל לאוה"ע. כי ישראל נמשכים מכלים דפנים, שראויים לקבל אורות שלמים גם מטרם גמיה"ת. אבל

הייתה שליטתם אז, וע"כ לא הייתה שליטתם חזקה כל כך.

כיוון שחטאו ישראל וטימאו את הארץ, אז, כביכול, דחו את השכינה ממקומה, והתקרבה למקום אחר, ואז שלטו שאר האומות, כי ניתן להם רשות לשלוט.

קפה הקב"ה בלבדו שולט על א"י. ובשעה שחטאו ישראל, והיו מקטרים בתוך הארץ לאלקים אחרים, נדחתה, כביכול, השכינה ממקומה. כי היו מושכים ומקטרים לאלקים אחרים שיתקשרו בשכינה, ואז ניתן להם השליטה. הקטורת עושה קשר להתקשר. וע"כ ינקו מהשכינה וקיבלו ממנה השליטה, ואז שלטו שאר האומות, ונתבטלו הנביאים. וכל אלו מדרגות העליונות לא שלטו בהארץ.

קפז ולא הוסרה השליטה משאר האומות, משום שמשכו אצלם את שפע השכינה. וע"כ בבית שני לא הוסרה השליטה משאר האומות. ומכש"כ בזמן הגלות, ששפע השכינה היא בשאר האומות, במקום ששאר הממונים שולטים. וע"כ יונקים כולם מהשכינה, שהתקרבה אליהם.

קפח וע"כ, בשעה שישראל היו שרויים בארץ, ועבדו עבודת ה', השכינה הייתה צנועה ביניהם, ולא יצאה מהבית לחוץ בגלוי. ומשום זה כל הנביאים, שהיו אז באותו זמן, בזמן שביהמ"ק היה קיים, לא קיבלו נבואה מחוץ למקומה, מחוץ לא"י. ומשום זה ברח יונה לחוץ מארץ הקדושה, כדי שהנבואה לא תתגלה עליו, ולא יהיה מחויב ללכת בשליחותו של הקב"ה.

קפח הלוא נגלה השכינה ליחזקאל בכבל, שהוא חוץ לארץ? אלא היה אז, מה שלא היה מקודם לכן, מיום שנבנה ביהמ"ק, ואותה הנבואה לשעה הייתה, כדי לנחם את ישראל. וכתוב, היה היה דָּבַר ה' אל יחזקאל על נהר כְּפָר. נהר שְׁפָר היה מיום שנברא העולם, והשכינה הייתה נגלה עליו תמיד, מטרם שנבנה ביהמ"ק, שכתוב, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ומשם יפרד, והיה לארבעה ראשים. ונהר זה, כְּפָר,

אחרים. ואז שלטו שאר האומות, כי השפע הגיע לע' שרים שלהם. וע"כ יונקים כולם מהשכינה, שהתקרבה אליהם, כי הכלים החיצוניים של השכינה קרובים לאוה"ע, כי רק הם מקבלים מהם.

קצב כיוון שראה אברהם שלוט חזר לסורו, היה מפחד. אמר, משום התחברותי עם זה, איבדתי בשבילו חלק הקדוש שהקב"ה העטיר אותי. כיוון שלוט נפרד ממנו, אמר לו הקב"ה, שָׂא נא עיניך וראה, מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה, וקדמה וימה. ומהו מן המקום אשר אתה שם? המקום שנתדבקת בו בתחילה ונתעטרת באמונה שלמה, שהוא צפונה ונגבה קדמה וימה. אלו הם המסעות שנסע בתחילה, שכתוב, וילך למסעיו, שהם נפש רוח נשמה וחיה. צפונה הוא בינה ונשמה. נגבה הוא חכמה וחיה. קדמה הוא ת"ת ורוח. ימה הוא מלכות ונפש. וכתוב, הָלוֹךְ וְנֹסֵעַ הַנִּגְבָּה. אלו הן מדרגות העליונות, שנתעטר בהם באמונה שלמה בתחילה.

קצד ואז נתבשר, שלא יסורו ממנו ומבניו לעולם. שכתוב, כי את כל הארץ אשר אתה רואה, לך אתננה ולזרעך. אשר אתה רואה, זהו מדרגה הראשונה שנתגלה לו, מדרגת הנפש, כמ"ש, לה' הנראה אליו. ומשום זה נאמר, אשר אתה רואה. משום שמדרגה זו הראשונה, שהיא הנוקבא, נכללת מכל המדרגות. וכל המדרגות נראות בה. ומשום זה נאמר, כי את כל הארץ אשר אתה רואה.

אוה"ע נמשכים מכלים החיצוניים, שלא יוכלו לקבל שלמות מטרם גמה"ת. ועד"ו נחלקו העולמות לפנימיות וחיצוניות. וא"י הם כלים דפנים מבחינת העולם, וחויץ לארץ הם כלים של חיצוניות. וע"כ אין שלמות בחויץ לארץ מטרם גמה"ת. כי אז נאמר, והיה ה' למלך על כל הארץ. וכן, וּמְלֹאָה הָאָרֶץ דעה את ה'. אבל מטרם גמה"ת, אין שלמות, אלא רק בכלים דפנים מהעולם בלבדם, שהם א"י.

והקב"ה בלבדו שולט על א"י. כי א"י, להיותה מכלים דפנים, קיבלה תיקון גם בזמן הזה, כמ"ש, ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה. והשכינה מתגלה בה. משא"כ בחויץ לארץ, כי ניתנה לשליטת ע' (70) שרים, שגם הם בחינת חיצוניות מהקדושה, שנמשכים מכלים החיצוניים, שאין להם שום שלמות מטרם גמה"ת. ולפיכך עוד לא נתקיים, והיה ה' למלך על כל הארץ, אלא בא"י לבד.

ע"כ כתוב, כמו שהשכינה אינה מתגלה אלא במקום הראוי לה, בא"י, כן אינה נראית ואינה מתגלה אלא לאיש הראוי לה, שיהיה נשמר מלעורר הזיווג בחיצוניות הנוקבא, במקום שלמטה מחוזה, כי אז הוא מפריד הנוקבא מז"א, והשפע הולכת לחויץ לארץ, אל ע' שרים של אוה"ע, שהם בעלי הכלים החיצוניים, המתאווים לאותו השפע. כי בשעה שחטאו ישראל, והיו מקטרים בתוך הארץ לאלקים אחרים, שעוררו זיווג בכלים החיצוניים של הנוקבא, והמשיכו השפע ממעלה למטה, שאז הולכת השפע לאלקים